

● France Popit med našimi komunisti

Komunisti naj pridejo vsaj na sestanek, če že delajo ne

Kamniški komunisti so na svoji zadnji konferenci, udeležili so se je tudi France Popit, predsednik CK ZK Slovenije ter delovna skupina CK ZKS, ki je nedavno sodelovala na sestankih osnovnih organizacij ZK v Stolovem tozdu III, v krajevni skupnosti Duplica ter v Zdravstvenem domu, pogovarjala pa se je tudi s komunisti-delegati v zboru združenega dela občinske skupščine – sicer bolj redkobesedno, a vendarle kritično spregovorili o slabostih, v katerih se odraža tudi številna skromnost ter nedelavnost komunistov.

Na težave in slabosti je opozorila že uvodna razprava Milana Mariniča, sekretarja komiteja OK ZKS Kamnik. Navedel je nekaj podatkov o gospodarski uspešnosti, ki zaostaja za načrto-

vanimi cilji; dohodek gospodarstva je ob upoštevanju inflacije celo nazadoval, izvoz je še vedno skromno udeležen v celotnem prihodku, akumulacija, za katero je bilo sicer namenjenega več denarja, pa zaradi razpršenosti ni dovolj učinkovita. Omenil je sodelovanje s sosednjo občino, v nadaljevanju pa opozoril na slabosti v delu delegatskega sistema, ki se najbolj nazorno kažejo v interesnih skupnostih, saj so tu zbori uporabnikov pogosto nesklepčni. Menil je, da vsakoletne ocene dela delegatskega sistema ne dajo nobenih rezultatov, zato bo treba na eni strani poskrbeti za boljše gradiva, na drugi strani pa okrečiti usmerjevalno vlogo zveze komunistov.

Razpravo so nadaljevali sekretarji osnovnih organizacij, ki jih je obiskala delovna skupina in

predstavili konkretne aktivnosti, ki so si jih zadali komunisti.

Anton Fišer, predsednik OK SZDL, je spregovoril o pripravah na volitve; v občini je bilo evidentiranih 5150 možnih delegatov, med njimi je 37 odstotkov žensk, 19,8 odstotka mladih ter 24,6 odstotka komunistov.

Olga Adamičeva iz OO ZK Mekinje je opozorila na težave zaradi starostne strukture članov njihove organizacije; mladih ni, ker se vključujejo in delajo v osnovnih organizacijah v šolah ali delovnih organizacijah.

Kazimir Keržič, predsednik OK ZKS, je govoril o obnašanju komunistov. Dejal je, da komunisti, ki delajo v delovnih organizacijah ali izvršnih organih marsikdaj pozabljajo na to, da so komunisti in vidijo le svoje formalne zadolžitve. Podobno, je dejal, je v društvih. Tako ravnaje seveda ne pripelje do mobilizacije vseh ljudi, zato bi se moral vsak komunist nenehno strokovno in idejno politično izobraževati ter v svojem okolju delati s srcem.

V razpravo sta se vključila tudi Vinko Gobec, direktor Stola in Daniel Artiček, direktor Alprema, spregovorila sta o težavah v vsakdanjem delu tovarn, ki so zlasti očitne pri neupravičenem povečevanju cen ter nezagotovljenih surovinah.

Sekretar osnovne organizacije ZK v tozdu Gostinstvo in žičnice je opozoril na težaven položaj, s katerim se spopadajo bolj posamezniki kot vsi delavci tozda. Franc Svetelj, član delovne skupine, pa je spregovoril o osnutku novega zakona o davčni politiki,

o katerem bomo v občini spregovorili na pobudo SZDL v široki razpravi ter o uveljavljanju ekonomskih stanarin, pri katerih ne bi smeli odstopati od zastavljenih ciljev. O novi davčni politiki je razpravljala tudi Lado Podbevšek; menil je, da je treba ljudem ob novem zakonu natočiti čistega vina – torej jim jasno povedati, kakšne nove davščine zakon prevede.

JANA TAŠKAR

Obvestilo bralcem in dopisnikom

Tokratna številka Kamniškega občana je nekoliko bogatejša – v njej objavljamo spremembe sistema obdavčenja v kmetijstvu ter dogovor o usklajevanju davčne politike, o čemer bo tekla javna razprava v prihodnjih dneh.

Zaradi bližnjih skupščinskih volitev bo naslednja številka Kamniškega občana izšla že prihodnji teden, torej 1. marca. Poleg napotkov za ta pomemben dogodek bomo v njej predstavili kandidate za najodgovornejša delegatska mesta v občini. Objavili pa bomo tudi samoupravne akte stanovanjske skupnosti, o katerih bo tekla javna razprava do 10. marca.

Srednja plaketa JLA za obrambno usposobljenost

Na zadnjem zasedanju zborna združenega dela in zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine je naša občina prejela srednjo plaketo JLA, ki ji jo je dodelil načelnik generalštaba JLA kot posebno priznanje za dosežke pri krepitvi in organiziranosti splošnega ljudskega odpora ter obrambne usposobljenosti in organiziranosti občine. Podelitve priznanja so se udeležili general Višnjič ter polkovnik Cvetanović in Vujičić iz ljubljanskega armadnega območja in Dore Dvočar ter Jože Cimprič iz republiškega sekretariata za ljudsko obrambo.

General Višnjič je ob predaji priznanja med drugim dejal: Načelnik generalštaba je dodelil srednjo plaketo JLA vaši občini za izjemne uspehe, ki ste jih dosegli v celotni obrambni organiziranosti, v dvigovanju obrambne sposobnosti in v uresničevanju koncepta SLO. To se je posebej dokazalo na vaji NNNP Kamnik

81, ki je bila prva taka vaja v naši domovini. V njej so sodelovale vse strukture in vsa občina, opravljena je bila mobilizacija oboroženih sil vseh ostalih struktur. Z vajo smo hoteli dokazati oziroma preveriti, kako je družbenopolitična skupnost organizirana in pripravljena za mobilizacijo, za organizacijo vseh obrambnih struktur, za celoten prehod na vojne razmere in za delovanje v vojnih razmerah.

Sam sicer nisem sodeloval v vaji, vem pa, da je bila visoko ocenjena in predstavlja eno od tistih pomembnih vaj, katere izkušnje bodo v pomoč pri dograjevanju in praktičnem uresničevanju koncepta SLO in obrambne sposobnosti.

Plaketa se dodeljuje tudi zato, ker so občinska skupščina, posebej pa njene družbene in strokovne službe, izredno sodelovali z enotami in komandami JLA ter z ostalimi strukturami oboroženih sil pri rekrutiranju mladih za

oborožene sile; v cilju vseh evidenc, kvalitetnega izpopolnjevanja oboroženih enot, pri zagotavljanju vseh pogojev za mobilizacijo in pri drugih opravilih, pomembnih za oborožene sile, posebej za JLA.

● Ob dnevu jugoslovanske ljudske armade je krajevna skupnost Kamniška Bistrica za dosežke pri razvoju SLO in DS ter obrambne usposobljenosti prejela malo plaketo JLA. Priznanje republiškega sekretariata za ljudsko obrambo je za ustvarjalno in prizadevno delo ter za dosežene uspehe pri razvoju SLO prejel predsednik izvršnega sveta Tone Pengov. Priznanje republiškega sekretariata za LO pa so izročili tudi Janezu Benko-
viču.

Priznanje je v imenu občinske skupščine sprejel njen predsednik Slavko Ribaš in v zahvali dejal, da bo priznanje spodbuda za še boljše delo pri krepitvi SLO in DS v občini. JANA TAŠKAR

France Popit je ob tem spregovoril tudi o deviznih bilancah republik. »Moramo najti ustrezno tehniko, ki bo zagotovila odgovornost vsake republike ali združenega dela v njej za devizno bilanco, da pa to istočasno ne bo vplivalo na zapiranje trga, da ne bodo izvažali blaga, ki ga domači proizvajalci potrebujejo, itd. Če bo predelovalna industrija hotela imeti surovine, bo morala sovlagati ali izvažati, kajti lastnih surovin, razen gozda, vodne industrije in še nekaterih nimamo.«

Predsednik slovenskih komunistov je spregovoril tudi o delu delegatskega sistema. »Pri vas se ponavlja stara praksa, da se zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti skupaj sestajata, zato je dnevni red obširen. Morali bi ohraniti fizionomijo enega in drugega zbora. Tudi ne vem, zakaj bi se morali na občinski partijski konferenci pogovarjati o davčni politiki? Zakaj pa imamo socialistično zvezo, skupščino, tri zборе? ZK ne more nositi odgovornosti za razreševanje vseh problemov, komunisti v naštetih organizacijah naj prevzamejo odgovornost, da bodo stvari uredili. Nasploh mislimo, dokler stvari niso »požegnane« na partijskem forumu, ni nič. Imamo pa sklepe SZDL, sindikata, skupščin, na katere se nihče ne ozira. Od komunistov v SZDL in drugih organizacijah moramo dobivati probleme, na drugi strani pa reševati tista vprašanja, ki dokazujejo, da med komunisti ni prave enotnosti, bodisi politične ali idejne. Ni dovolj, da se samo pogovarjamo in strinjamo, ampak da se tudi borimo za ureditev posameznih vprašanj. To pa ni mogoče, če vleče vsak na svojo stran. In konferenca je mesto, kjer se morajo komunisti poenotiti za akcijo. Prizadevati si moramo, da bo SZDL, sindikat in mladina na isti ravni. S tem se prav nič ne odpovedujemo avantgardni vlogi ZK, ki jo moramo izražati predvsem z najnaprednejšimi stališči.

France Popit je spregovoril tudi o pripravah na volitve in posebej opozoril na pripravo volilnih imenikov ter o financiranju razvoja krajevnih skupnosti.

● S seje OK SZDL

Priprave na volitve niso naloga za posameznike

S sejo občinske kandidacijske konference, ki bo vskladila pripombe temeljnih kandidacijskih konferenc o evidentiranih možnih kandidatih za nosilce vodilnih funkcij v občinski skupščini in skupščina SIS, se bodo formalno zaključili kandidacijski postopki pred volitvami.

Na temeljnih kandidacijskih konferencah je bilo precej pripomb na evidentirane možne kandidate za nosilce vodilnih funkcij, vendar je treba ugotoviti, da je večino pripomb neutemeljenih in nekonkretnih, kar kaže na formalen pristop. Ob tem ne moemo mimo ugotovitev, do katerih smo prišli že v postopku evidentiranja, namreč, da so se družbenopolitične organizacije in samoupravni organi v posameznih okoljih zelo malo vključevali v priprave na volitve. Breme priprav so preložili na osnovno organizacijo sindikata ali krajevno organizacijo Socialistične zveze oziroma njenega predsednika in s tem opravili vse delo. Kako bi si sicer razložili dejstvo, da kljub temu, da se je evidentiranje začelo že v maju, takoj po analizi dela delegatskega siste-

ma, do konca decembra združeno delo v občini ni evidentiralo niti enega možnega kandidata za člana izvršnega sveta, enega ali največ dva pa za nosilce vodilnih funkcij v skupščini SIS. Prav tu je tudi odgovor na vprašanje, zakaj v občini ni bilo evidentiranih možnih kandidatov za nosilce vodilnih funkcij v republiki.

Postopki priprav na volitve so precej zamotani in obremenjeni s precejšnjo administracijo, kar je povzročalo dodatne težave, tako da niso redki primeri, koso morali predsednik krajevnih organizacij SZDL izkoristiti dan ali dva dopusta, da so bili kos vsej administraciji. Bolj razmišljanja in obsojanja vreden je primer, da je v delovni organizaciji z organizirano in urejeno kadrovsko službo moral zapisnike temeljne kandidacijske konference izisati na roko predsednik sindikata, delavcev iz neposredne proizvodnje, kljub dogovorom, da bodo administrativno tehnična opravila ob volitvah opravljale kadrovske službe.

Seveda so to posamezni prime-

ri, ki jih ne gre posploševati, vendar bi se v tej sredini družbenopolitične organizacije in samoupravni organi morali zamisliti nad takim odnosom do volilnih priprav kot osnove za delo dele-

gatskega sistema. Do volitev nas čaka še precej dela, še več pa po volitvah, ko bo potrebno zaključiti kandidacijske postopke in konstituirati nove skupščine in njihove organe. J. Ž.

LISTA KANDIDATOV ZA DELEGATE DPZ OBČINSKE SKUPŠČINE

Občinska konferenca Socialistične zveze je na svoji seji, 16. februarja, sprejela kandidatno listo za delegate DPZ občinske skupščine:

Daniel Artiček, 1933, dipl. oec., Alprem-Kamnik, Janko Blagšič, 1943, pravnik, Občinski sindikalni svet Kamnik, Alfonz Boltar, 1928, upokojenec, Sonja Bratina, 1932, dipl. ing. kemije, Kemijska ind. Kamnik, Olaf Grbec, 1960, študent, Jože Jeras, 1917, upokojenec, Tone Jeglič, 1934, lesno industrijski delovodja, STOL-Duplica, Ivan Justinek, 1930, mag. sociologije, Pedagoška akademija, Lj., Kazimir Keržič, 1922, upokojenec, Pavle Koblišek, 1919, upokojenec, Srečko Krznar, 1959, ključavničar, Titan-Kamnik, Iztok Kuret, 1957, študent, Obč. konf. ZSMS Kamnik, Nika Lenarčič, 1954, dipl. pravnik, Titan-Kamnik, Milan Marinič, 1952, dipl. ing. elektrotehnike, Obč. konf. ZKS, Ivica Ogorevc, 1939, pred. učitelj sloven. OŠ T. Brejca, Kristan Pestotnik, 1926, VKV strojni ključavničar, Titan-Kamnik; Mirko Podbevšek, 1915, upokojenec, Mojca Podobnik, 1954, prof. slov. in sociologije, Izobraž. center, Vanda Rebolj, 1947, prof. pedagogike, ravnatelj OŠ Komenda-Moste, Janez Rems, 1927, ekonomski tehnik, Kemijska ind. Kamnik, Slavko Ribaš, 1938, dipl. ing. tekst. tehnologije, predsednik SO, Jožica Semprimožnik, 1958, med. sestra, Dom upokojencev Lj., Ivan Spruk, 1958, električar, JLA, Maksim Vukmir, 1936, lesarski tehnik, STOL-Duplica, Marta Žerko, 1941, ekonomski tehnik, Dom upokojencev Kamnik

● Pogovor s predsednikom OK SZDL Tonetom Fišerjem

Ob volitvah tudi obilo drugih nalog

Tovariš Fišer, predsednik OK SZDL Kamnik ste postali v času, za katerega so značilni vrsta odprtih oz. nerešenih vprašanj kot velika vnaša za razreševanje znanih problemov.

FIŠER: Najprej bi želel reči, da je zelo težko na kratko opredeliti vse pereče probleme. Menim, da bi sedaj, ko prihajajo nove delegatske in druge strukture morali razmišljati predvsem o izboljšanju stanja in o perspektivi kamniškega gospodarstva. Najprej je namreč treba ustvariti dovolj velik dohodek, šele potem ga lahko delimo posameznim koristnikom. V preteklosti smo se morda preveč angžirali pri izgradnji raznih objektov, ki nam na žalost danes ne dajejo niti kilograma novega proizvoda. Zato bomo morali v bodoče usmerjati naša sredstva v novo in modernejšo tehnologijo. Tako bomo povečali tudi produktivnost dela in s tem ustvarili več sredstev za različne oblike porabe. Več pozornosti bomo morali nameniti nadaljnjemu razvoju kmetijstva, čeprav so bili že sedaj na tem področju doseženi veliki uspehi. Še več pozornosti bomo namenili razvoju turizma in gostinstva, tako, da ne bomo o tem govorili le takrat, ko se srečamo z izgubo v Integralu – TOZD Hotelu in žičnici, ki je že več let na spisku izgubašev. Menim, da je osnovna slabost v tem, ker ni znan koncept dolgoročnega razvoja turizma in gostinstva v naši občini. Resno se je treba soočiti tudi s problematiko nekaterih TOZD, ki so lanskoletno poslovanje zaključili z izgubo (TOZD 1 v DO Titan – 1,2 S milijardi, Meso okrog pol milijarde S din) oziroma na robu rentabilnosti.

Naslednje pereče vprašanje je nadaljnji razvoj družbenih dejavnosti, zlasti usoda večjega dela krajevnega samoprispevka. Večino sredstev smo namenili za nov zdravstveni dom s pogojem, da 50 odstotkov sredstev zagotovi regionalna zdravstvena skupnost. Čeprav so bila pred referendumom dana zagotovila za tak način sofinanciranja, je sedaj prispevek regionalne zdravstvene skupnosti postal vprašljiv. Poleg tega nam takojšnji pričetek izgradnje zdravstvenega doma onemogočajo tudi ukrepi na področju omejevanja investicij.

Vsi omenjeni in še drugi problemi (napr. ekološka sanacija v KS Kamniška Bistrica, dokončanje obvoznice, dokončana organizacija skupnih služb SIS itd.) so pred nami sedaj, ko se pripravljamo na volitve.

Problemi, o katerih sem govoril, so nastali v zadnjih letih, drugi so posledica neugodnega razvoja za več let nazaj. Ne gre torej za to, da bi problemi nastali, ker dosedanjim nosilci vodilnih funkcij v občini niso dovolj storili za razvoj občine, pač pa govorim o njih zato, ker se bomo morali

delegati in nosilci funkcij v skupščini občine, družbenopolitičnih organizacijah, nosilci funkcij v SIS in vsi delovni ljudje občine v bodoče s temi problemi odgovorno in zavzeto spoprijeti v vsakdanjem delu in življenju.

Omenili ste volitve in priprave nanje. Kako ste v organih SZDL ocenili kvaliteto priprav na osrednji politični dogodek v letošnjem letu.

FIŠER: »Pravzaprav ne moremo govoriti o enkratnem dogodku, temveč o procesu, ki že dalj časa poteka. Tudi OK SZDL je ocenila celotno predvolilno aktivnost vsebinsko bogatejša v krajevnih skupnostih, medtem ko je precej OZD pristopilo k tej nalogi preveč formalno. Zato so toliko bolj neumestne kritike iz teh okoliš, ko opozarjajo na premajhno demokratičnost in širino. Za različne funkcije je bilo evidentiranih 5250 delovnih ljudi in občanov, kar je dosti več kot pri prejšnjih volitvah.

Dober mesec ste predsednik OK SZDL. V tem času ste si prav gotovo že ustvarili podobo o delovanju oz. usposobljenosti organizacij in organov SZDL.

FIŠER: »Menim, da je še preveč forumskega dela, tako na občinskem nivoju kot tudi v temeljnih sredinah. Več se bomo morali pogovarjati z ljudmi, več bomo morali imeti neposrednih stikov in manj dogovarjanja prek raznih dopisov. Premalo so izkoriščene različne možnosti delovanja SZDL pri razreševanju vsakodnevnih konkretnih vprašanj (sekcijski način dela, delo svetov itd.). Dejstvo je, da so občani zainteresirani za razreševanje odprtih vprašanj takrat, ko čutijo, da lahko s svojim delom, znanjem in prostovoljnimi združevanjem sredstev dejansko prispevajo k ureditvi problemov v svojem okolju.

Na koncu morda se nekaj misli o načinu, metodah dela, ki naj bi jih spodbujali kot predsednik OK SZDL, kajti za delo, ki ste ga dosedaj opravljali, to je komandant OŠTO, je najbrž značilen specifičen pristop.

FIŠER: »Tudi za področje splošne ljudske obrambe je značilna visoka stopnja podružbljenosti, ki zahteva, da je vsak delovni človek in občan subjekt pri uresničevanju koncepta SLO in DS. V SZDL moramo tej zamisli dati še večji poudarek, saj lahko samo človek, ki kreativno sodeluje pri oblikovanju družbenih odnosov maksimalno prispeva k napredku družbe.

Osnovno vodilo naj nam bo povsod Kardeljeva misel, da človeku sreče ne more dati niti sistem, niti država, niti partija, pač pa si jo lahko ustvari le sam.

● Z zborov skupščine

Sanacijsko-investicijski program kasni

Poročilo o sanaciji tozda Gostinstvo in žičnice je bilo na dnevnem redu skupščinskih zborov sicer postavljeno na koncu, razprava pa se je na vseh treh zborih najdlje pomudila pri tem problemu.

Julija lani je namreč družbenopolitični zbor razpravljal o izhodiščih za sanacijo tozda in o osnutku samoupravnega sporazuma o medsebojnih odnosih in obveznostih tistih, ki bodo sodelovali v sanaciji. Na osnovi teh dokumentov naj bi v pol leta nastal sanacijsko-investicijski program, podpisniki sanacije pa naj bi podpisali tudi sporazum. Vendar sanacijsko-investicijski program še ni pripravljen, v sozvozu Integral pa očitno spet niso izpolnili vsega dogovorjenega. Ker o sedanjih razmerah na Veliki planini in o njenih razvojnih možnostih obširneje piše predsednik skupščine RTC Velika planina Albin Vengust, povzemimo le sklep, da bodo zbori skupščine prihodnji mesec znova obravnavali probleme tozda Gostinstvo in žičnice, saj mora po sklepu skupščine v mesecu dni končno nastati sanacijsko-investicijski program.

Sicer pa so zbori skupščine sprejeli spremembe in dopolnitve statuta občinske skupščine, zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti pa tudi odlok o številu delegatov v enem in drugem zboru, pri čemer so upoštevali pripombo samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij krajevnih skupnosti Tuhinj, da imajo v svojem skupščinskem zboru le eno delegatsko mesto.

Sprejet je bil tudi okvirni program dela zborov občinske skupščine. Uresničena je pobuda, da bi v občini za oblikovanje naj-

boljših rešitev pri obnovi starega dela mesta skrbel družbeni svet. Delegati zborov skupščine so namreč sprejeli odlok o ustanovitvi družbenega sveta, v katerem bodo delegati občinske skupščine, izvršnega sveta, občinskih družbenopolitičnih organizacij, medobčinske zbornice, obrtnega združenja Kamnik, občinske kulturne skupnosti, zavoda za spomeniško varstvo, samoupravne stanovanjske in komunalne skupnosti ter krajevnih skupnosti Kamnik.

Zaradi preoblikovanja krajevnih skupnosti Kamnik v pet novih

krajevnih skupnosti, zaradi nekaterih sprememb meja med krajevnimi skupnostmi ter zaradi sprememb in dopolnitev statuta občine je izvršni svet delegatom predložil v razpravo osnutek odloka o prostorski organiziranosti območja občine v krajevne skupnosti.

Odločitev o novih davščinah v kmetijstvu ter o dogovoru o usklajevanju davčne politike bomo na predlog predsedstva OK SZDL sprejeli po končani javni razpravi; gradivo je v celoti objavljeno v tej številki glasila.

Sprejem za predstavnike verskih skupnosti

V začetku februarja je predsednik občinske konference SZDL Tone Fišer skupaj s predsednikom komisije za odnose z verskimi skupnostmi Brankom Božičem priredil novoletni sprejem za predstavnike verskih skupnosti naše občine. Na njem so dobro ocenili medsebojno sodelovanje z željo, da bi tudi v prihodnje tako uspešno vsestransko sodelovali in usklajeno reševali morebitne pro-

bleme. V razgovoru so se najdlje pomudili pri ureditvi Frančiškanske knjižnice, ki je spet obstala na mestu. Predstavniki verskih skupnosti so pojasnili, da sami pri obnavljanju knjižnice denarno ne bodo mogli sodelovati, zato naj bi komisija za odnose z verskimi skupnostmi pri socialistični zvezi podprla predlog, naj bi denar za ureditev knjižnice zagotovili v programu kulturne skupnosti.

Od vsepovsod

● Najmanjši slovenski uvoz v nekaj zadnjih letih

LJUBLJANA – Po podatkih slovenskega zavoda za statistiko se je slovenski izvoz januarja letos v primerjavi z lanskim januarjem povečal za 13 odstotkov. V letošnjem prvem mesecu je tako Slovenija z izvozom ustvarila za približno 3,5 milijarde dinarjev deviz. Za uvoz je Slovenija v tem mesecu porabila tri milijarde dinarjev deviz, kar je za 35 odstotkov manj kot v lanskem januarju. To je bil najmanjši slovenski uvoz po juliju 1978. leta. V tem mesecu se je nekoliko slabše odrezalo jugoslovansko gospodarstvo, ki je izvozilo za 18,3 milijarde dinarjev blaga, kar je za tri odstotke več kot januarja lani. V januarju je znašal jugoslovanski uvoz 30,6 milijarde dinarjev, kar je le za osem odstotkov manj kot v prvem mesecu preteklega leta. Slovenija je v letošnjem januarju v primerjavi z lanskim decembrom izvozila za 59 odstotkov manj. Jugoslavija pa za 58 odstotkov manj. Slovenski januarski uvoz je bil za 53 odstotkov manjši od uvoza v lanskem decembru, jugoslovanski uvoz pa je bil za 30 odstotkov manjši. Od teh številkaž zavod dodaja, da so januarski podatki začasni, pa tudi primerjave z lanskim decembrom verjetno niso povsem točne, saj decembrskih zunanjetrgovinskih rezultatov še niso popravili za napovedane spremembe zaradi popravkov carskih deklaracij.

Obe velesili, Sovjetska zveza in ZDA, bosta samo letos za vojaške potrebe (skupaj z vojaškimi zahtevami njenih blokovskih zaveznikov) porabili nič manj kot 500 milijard dolarjev. Vsota, ki presega vse dosedanje vojaške izdatke vsega sveta! Številka, ki razburja, a še bolj kot to na povsem nedvoumen način sporoča, da vsa opozorila o nesmiselnosti takšnega početja, pogosto prežeta z apokaliptičnimi podobami, niso izvirna iz trte. Še več: bolj kot futuristično opozarjanje o nevarnosti oboroževalne tekme postajajo ta opozorila stvarnost, ki se je svet mora bati. Seveda, če mu je kaj do obstoja.

O kako nedoumljivih vsotah se pogovarjajo vojaški strategji obeh velesil priča podatek, da bodo Američani za svoje oborožene sile v obdobju 1983 do 1987 porabili kar 1600 milijard dolarjev. Res je sicer, da teh podatkov za Sovjetsko zvezo in njene zaveznike ni, a logično je, da ti ne morejo biti manjši.

Kolonializem oboroževalne tekme

Toda oboroževalna tekma, v kateri tekmeči bolj upoštevajo navidezno kot pa dejansko moč nasprotnika, in zato z dokajšnjo lahkoto dobivajo denar za vojaške načrte, ima še drugo stran. Lani je bila vrednost mednarodne trgovine z orožjem okoli 20 milijard dolarjev in skoraj 70 odstotkov tega denarja so za nakup orožja porabile države v razvoju. Oboroževalna tekma torej precej manj izčrpa velesili in njune zaveznike, kot pa države, ki za oborožitev porabijo več denarja kot za svoj razvoj. Oboroževalna tekma torej poraja nov kolonializem, veliko bolj prefinjen in precej bolj v nasprotju z grobstvo orožja, ki ga dežele v razvoju morajo kupovati. Če je minilo obdobje klasične kolonialne nadvlade in je morda v zatonu ekonomski kolonializem je tukaj že oboroževalni, ki se mu tekmeči v boju za obstanek hočeš nočeš morajo podrediti. In tako oboroževalna tekma odvija nov začaran krog revščine, ki revne tišči k tlom, bogate pa ne še višji pedestal bogastva in moči.

J. KOVAČIČ

Kakšna posojila za naložbe v kmetijstvu

Združena hranilno kreditna služba za kmetijstvo in gozdarstvo, n. sub. o. ima že z zakonom določena pooblastila v pravnem prometu – pravna oseba in njena dejavnost je: zbiranje hranilnih vlog od kmetov do kooperantov, organiziranje njenih članic za naložbe v razširjeno reprodukcijo, najem kreditov, dajanje investicijskih kreditov za proizvodne namene kmetom kooperantom zadržanih organizacij in drugih kreditov in dajanje kreditov članicam: Emoni Kmetijski kooperaciji Domžale, Gozdno gospodarstvo Ljubljana, TOK Gozdarstvo Kamnik in Gozdno gospodarstvo Ljubljana TOK Gozdarstvo Domžale.

Hranilno kreditna služba deluje na območju občin: Kamnik, Domžale, Ljubljana Bežigrad oziroma članic, ki opravljajo svojo dejavnost na območju teh občin. Bivša hranilno kreditna služba pri Emoni Kmetijski kooperaciji Domžale je bila ukinjena januarja lani.

Cilj hranilno kreditne službe je pospeševati kmetijstvo oziroma spodbujati združene kmete-kooperante, da bi povečali količinsko proizvodnjo kmetijskih pridelkov – hrane.

Zaupanje kmetov kooperantov v hranilno kreditno službo narašča, saj so se hranilne vloge v l. 1981 povečale napram letu 1980 za 91%. Tako narašča tudi kreditiranje združenih kmetov. V letu 1980 je bilo dodeljeno kmetom kooperantom okrog 15.000.000 dinarjev, v letu 1981 pa je znesek odobrenih kreditov

narasel že na okrog 25.000.000 dinarjev.

V letu 1982 bo Združena hranilno kreditna služba za kmetijstvo in gozdarstvo odobrvala kredite kmetom kooperantom za naslednje namene:

A. GOVEDOREJA

Na osnovi danih možnosti pridelovanja osnovne krme in v veliki meri tudi krmnih žit na našem področju je govedoreja osnovna usmeritev. Osnovni pogoj za odobritev kredita kmetu kooperantu je, da je osnovna krma zagotovljena na kmetiji za najmanj 10 glav goveje živine (1 GVŽ = 500 kg žive teže) oziroma da ima v lasti 5 ha obdelovalne zemlje (njive in travniki).

Kmet kooperant lahko dobi posojilo do višine 65% od predračunske vrednosti investicije.

a) Hlevi, silosi, dosuševalne naprave: odplačilna doba za višinske kmetije je 10 let, za nižinske kmetije 8 let, obrestna mera je 3%.

b) Plemenske živali: odplačilna doba je 5 let, obrestna mera je 3%.

B. PRAŠIČEREJA

Za rejo prašičev: vzreja puskov ali prašičev – pitancev se odpravljajo krediti v primeru, če gre za proizvodno sodelovanje med kmetijsko organizacijo – za drugo – kooperacijo in kmeti kooperanti. Zagotovljena mora biti osnovna krma na zemljiščih kmetov kooperantov ali na osnovi dolgoročnih dogovorov med kmetijsko organizacijo za redno dobavo osnovne krme za prašiče. Kredit je možen do višine 65%

predračunske vrednosti investicije.

a) Hlevi, silosi: odplačilna doba za višinske kmetije je 10 let, za nižinske kmetije 8 let, obrestna mera 3%.

b) Plemenske živali: plemenske svinje iz selekcionirane reje, odplačilna doba 2 leti, obrestna mera 3%.

C. OVČEREJA

Zaradi izrabe mejnih površin in ponovne vključitve teh v kmetijsko proizvodnjo (prireja mesa in volne) se odobrava kredit za ta namen, če gre za kmeta, ki mu je ovčereja glavna ali postranska dejavnost, če dela na svoji zemlji ali če je vključen v skupnost. Kredit se lahko odobri do 65% predračunske vrednosti investicije.

a) Hlevi, silosi: odplačilna doba za višinske kmetije je 10 let, za nižinske 8 let, obrestna mera je 3%.

b) Plemenske ovce: odplačilna doba je 3 leta, obrestna mera je 3%.

D. KONJEREJA

Glede na pomembnost konjereje v kmetijski proizvodnji ter za SLO so možni krediti tudi do višine 45% od predračunske vrednosti investicije.

a) Hlevi: odplačilna doba za višinske kmetije je 10 let, za nižinske kmetije 8 let, obrestna mera je 3%.

b) Plemenske živali – kobile: odplačilna doba je 6 let, obrestna mera je 3%.

E. KMETIJSKA MEHANIZACIJA

Opremljenost kmetij združenih kmetov s traktorji in priklju-

čki je sorazmerno dobra. Izrabljenost kmetijske mehanizacije ni velika zaradi razdrobljenosti in majhnih posesti združenih kmetov. Kmet nujno rabi: traktor, samonakladalno prikolico, kosilnico, obračalnik za seno, ipd., vse ostale kmetijske stroje naj bi kmetje kooperanti raje uporabljali v strojnih skupnostih. V stonjih skupnostih naj bi imeli naslednje kmetijske stroje: žitni kombajn, kombajn za krompir, silokombajn, nakladalec za hlevski gnoj, trosilec hlevskega gnoja, trosilec mineralnih gnojil, cisterno za gnojevko in druge priključke, za katere so kmetje kooperanti mnenja, da jih lahko imajo skupaj zaradi racionalne izrabe in finančne razbremenitve kmeta kooperanta.

Za kmetijsko mehanizacijo dobi kmet kooperant do 65% posojila od nabavne vrednosti stroja, odplačilna doba je 5 let, obrestna mera za višinske kmetije je 3%, za nižinske pa 6%.

Krediti se odpravljajo na osnovi prošnje, posestnega lista, ureditveno-investicijskega programa za kmetijo kmeta kooperanta, ki ga izdelata pospeševalna služba in druge dokumentacije. Za isti namen se dobi kredit le enkrat.

Kmet, ki želi investirati v letu 1982, mora vložiti prošnjo na poslovnih notah hranilno kreditne službe, pri pospeševalcih ali vodjih poslovne enote ali na sedežu Gozdnega gospodarstva Ljubljana TOK Kamnik ali TOK Domžale in sicer najkasneje do 10. 3. 1982.

ANTON DEMOJZES

Sodelovanje lesno-predelovalne industrije

Potreba po tesnejšem sodelovanju na vseh področjih življenja in dela med Kamnikom s pobratenimi občinami je narekovala sklenitev dogovora o načinu in oblikah medsebojnega sodelovanja, ki so ga podpisali pred petimi leti v Gornjem Milanovcu. V zadnjem obdobju je močnejša potreba po tesnejšem in konkretnem sodelovanju na gospodarskem področju. Le-to je delno zaživel, ostajajo pa še neštete neizkoriščene možnosti.

V tovarni Stol, ki naj bi vodila

sodelovanje na področju lesno-predelovalne industrije, je pred nedavnim potekal razgovor z direktorji lesnih podjetij: strumiške Treske, Spinvala in Gozdnega gospodarstva iz Slavonske Požege in Oropleta iz Pleternice pri Slavonki Požezi. Žal se vabilu nista odzvala predstavnika iz Gornjega Milanovca in Peči, predstavniki lesne tovarne iz Travnika niso prišli zaradi požara v delovni organizaciji.

Po predstavitvi delovnih organizacij, lanskoletnih poslovnih

uspehov in samoupravne organiziranosti so si gostje najprej ogledali proizvodno delo v tovarni Stol, v razgovoru, ki ga je vodil Vinko Gobec, direktor Stola, pa so izmenjali nekaj misli o možnostih konkretnega sodelovanja med omenjenimi lesno-predelovalnimi OZD. Še v tem letu naj bi strokovni delavci natančno proučili možnosti in oblike nadaljnjega sodelovanja na področju lesno-predelovalne industrije.

M. J.

Zakaj je mala Tanja zasmučala v prepad?

»Otroci, ko pade sneg, gremo smučati,« so mnogi starši pred zimo obljubljali otrokom. Tako je očitno razmišljala tudi Kočevarjeva družina iz Ljubljane in zato sta devetletna Katja in štiriletna sestra Tanja s starši veseli prišli med počitnicami na Veliko planino.

Zima nas letos res ni obdarila z debelo snežno odejo, bolj razkošna je bila z vremenom, saj sonce že mesec dni vztrajno pobira sneg in barva polt množiči smučarjev.

Bil je čudovit januarski dan in res škoda, da so Kočevarjevi morali že domov. Vse kar je lepo, vedno prehitro mine, so razmišljali in pridno pospravljali ropotijo v nahrbtnike. Pri takšnem delu se nikoli ne ve, kdo je bolj živčen, starši ali otroci. Bodi kakor koli, Kočevarjevi se imajo radi, zato jih je kasneje nesreča še bolj prizadela.

S smučmi na nogah in obloženi z nahrbtniki so se nič hudega sluteč zasmučali od Zelenega roba proti Šimnovcu.

Kaj pa če proga in smučišče ni zavarovano in opremljeno z znaki nevarnosti? In tu ni bilo.

Kdor nevarnosti snežnih strmin in prepadov ne-pozna, jih težje in skoraj vedno prepozno zasluži.

Velika Planina je kar bogata z nevarnostmi, smučišče ni travnato in pri tanki snežni odeji dovolj nevarno, zato bo za varnost smučanja treba še marsikaj postoriti. Ni prav, da nesreče opozarjajo, kje je treba progo in smučišče zavarovati. Takrat, ko je na smučišču polno smučarjev, je pametno ugotovljati, kje je zavarovanje še potrebno.

Družina je prismsučala vrh »Rora« in ker je bil skoraj poledenel, so zasmučali levo proti tako imenovani »Družinski« progi.

Mala štiriletna Tanja je z drobnimi nožicami s težavo vodila smuč po zmrznjenem snegu in ker ni bilo nikakršnega opozorila nevarnosti, da smučišče na tem mestu iz manjše strmine preide v prepad, je dekletce smučalo dalje in predaleč. Odnoslo jo je čez rob pod Veliko planino.

Starši in sestra so obnemeli. Trenutki groze so postali neskončni. Saj ni mogoče, da male Tanje ni pri njih, da je tam doli nekje v prepadu, od koder n' slišati ne joka, ne klicev na pomoč.

Oče in sestra sta se v skrbi za Tanjo začela spuščati v strmino. Ura je bila 11. Zda sta bila v nevarnosti tudi ona dva. Imela sta srečo, nič se ji ni zgodilo, hitro pomoč je potrebovala mala

Eno hujske od drugega

V zvezi s pripravami na žalno svečanost ob dnevu mrtvih sem ponovno obiskal Komunalno podjetje Kamnik, da bi nam pripravili ozvočenje. Tajnica podjetja je bila v zadregi. Vrata v direktorjevo sobo so bila odprta, v njej je sedel direktor. Končno je tajnica rekla: »Tovariš direktor, ali bi sprejeli tovariša?« Direktor: »Tega mi ne bomo naredili, ker nam svet za cene ni potrdil naše zahteve.« Predsednik ZB: »To pa ne bo držalo, slučajno sem član sveta za cene, bil sem navzoč na vseh sejah, pa tega primera nismo obravnavali. Obravnavali smo cene pogrebnih storitev in druge stvari, tega pa ne.« Direktor: »Tam zraven je bilo.«

Razvil se je krajši pogovor, v katerem je direktor Komunalnega podjetja izjavil, da bo pač izvršni svet občine moral poravnati konec leta primanjkljaj oziroma izgubo. Na to je naš predsednik izjavil, da lahko povsod prebere, da izguba ne more biti merilo za povišanje cen, nakar je bil pogovor hitro končan.

Predsednik ZB Gregorc je na naslednji seji sveta za cene zadevo razčiščeval. Ugotovili so, da je

bilo stališče direktorja Komunalnega podjetja posledica tega, da komunalna še po več kot enem letu, morda celo po dveh letih ni usposobila naprave za ozvočenje, da bi jo bilo mogoče uporabiti. Ocenili smo, da je eno hujske od drugega; neizkoriščena družbena sredstva pomenijo tako škodo kot zavrniti prošnjo za uslugo – ozvočenje za tako družbeno prireditev, kot je žalna svečanost za padlimi borci NOB ob dnevu mrtvih. Upravni odbor Zveze borcev meni, da ne bi bilo ne organizacije niti privatnika, ki bi posedoval napravo za ozvočenje in je ne bi dal na razpolago za tako priložnost in to brez odškodnine, še manj pa, da bi kot razlog za odklonitev navajal izgubo, ki bi mu zaradi tega grozila. Upravni odbor ZB NOV Krajevne organizacije Kamnik zato to dejanje ostro obsoja.

VINKO GREGORC

Pripis: Uredniški odbor Kamniškega občana je ob tem pismu menil, da bi bilo dobro, ko bi hkrati z njim objavili tudi odgovor prizadetih, čeprav opis dogodka ne bo več tako aktualen. Ker odgovora nismo dobili, objavljamo to pismo.

Vzgojni program za petletne otroke iz krajevnih skupnosti

V vzgojno varstveni organizaciji »Anton Medved« Kamnik bomo v mesecu marcu pričeli izvajati 80 urni vzgojni program za tiste otroke iz KS, ki ne obiskujejo vzgojnovarstvene organizacije. Vzgojni program se bo izvajal enkrat tedensko po dve uri v naših vzgojnovarstvenih enotah: VVE DUPLICA, VVE BAKOVNIK, VVE CENTRALA Kidričeva 23. VVE KOMENDA.

Starši lahko prijavijo svoje otroke na upravi VVO »Anton Medved« KAMNIK, Kidričeva 23 ali po telefonu 831-327. Prijave bomo sprejemali do 1. 3. 1982.

UPRAVA VVO

Montiram TV antene.
MATIJA ZIBELNIK
Zavrti 5, Menges
tel. 737-466

Mala anketa o zimskih počitnicah

KAJ SI DELAL(A) MED POČITNICAMI?

– Počitnice sem preždel doma. Vpisal sem se v smučarski tečaj. Tam sem tudi videl, kako je, če si kdo zlomi nogo.

Matjaž Dolinšek

– Nekajkrat sem smučal na Veliki planini. Zjutraj sem pole-

CENE GRILJC

Knjižne novosti v kamniški knjižnici

- Judson William: Mrzla reka, Mladinska knjiga 1981
Partič Tone: Hotel sem prijeli sonce, Mladinska knjiga 1981
Hohler Franz: Čipo, Mladinska knjiga 1981
Magajna Bogomir: Brkonja Čeljustnik, Mladinska knjiga 1981
Hrvaške narodne pripovedke
Makedonske narodne pripovedke
Slovenske narodne pripovedke
Srbske narodne pripovedke
Med dokumentom in poezijo, Izbor sodobnih... iz Furlanije, Založba Lipa 1981
Endore Guy: Alexandre Dumas, Založba Obzorja 1981
Mikuž Stane: Lojze Perko, Državna založba Slovenije 1981
Selby Hubert: Zadnji odcep za Brooklyn, Državna založba Slovenije 1981
Rupel Dimitrij: Poskusi z resničnostjo, Državna založba Slovenije 1981
Strindberg August: Zagovor blazneža, Državna založba Slovenije 1981
Mailer Norman: Krvnikova pesem 4. knj., Založba Lipa 1982
Platon: Timaj, Mladost 1981
Samoupravljane – put oslobadjanja rada, Delavska enotnost 1981
Vogrinc Tone: Smučarska šola Bojana Križaja, Samozaložba 1982
Neškovec Ratko: Filozofija i istiska zajednica, Savremena administracija 1982
Smith Whitney: Zastave in grbi sveta, Globus 1982
Maček Ivan-Matija: Spomini, Globus 1982
Praj Francis: Kanček sreče, Založba Obzorja 1981
Remarque E. M.: Ljubi svojega bližnjega, Založba Obzorja 1981
Kreft Ivan: Spori in spopadi – Spomini, Založba Obzorja 1981
Russell Jacoby: Družbena amnezija, Cankarjeva založba 1981
Kovačič Lojze: Pet fragmentov, 1. knj., Cankarjeva založba 1981
Hudales Jože: General Maister, Založba Obzorja 1981
Logar Cene: Eksistencialna filozofija 1–2 del, Cankarjeva založba 1981
Štajner Rikard: Kriza, 2. del, Cankarjeva založba 1982
Rotar Braco: Govoreče figure, Univerzum 1981
Ivanjko Šime: Združeno delo, Univerzum 1981
Ivanjko Šime: Zavarovanje pred odgovornostjo, Univerzum 1981
Rakočević Slobodan: Uvod v sistem državne uprave., Univerzum 1981
Bogetić L. – D. Djurović: Mejniki naše revolucije, Univerzum 1981
Oblak-Lukač Alenka: Nevarne snovi, Univerzum 1981
Šefer Berislav: Socialna politika v... samoupravni..., Delavska enotnost 1981
Brajša Pavao: Človek, spolnost, zakon., Delavska enotnost 1982
Langer Džonas: Teorije psihičnega razvoja, Zavod za udžbenike 1981
Bezdanov St.: Vzgoja... v dokumentih KPJ..., Zavod za udžbenike 1981
Petranović Branko: Istorija Jugoslavije 1918/78, Nolit 1981

RAZPIS

za 2. proizvodno delovno tekmovanje kovinarjev občine Kamnik, ki bo 10. aprila 1982 v DO »Titan«, kemijski industriji »Kamnik«, »Zarji«, »Alpremu« in »Stolu«. Občinsko tekmovanje je razpisano v naslednjih poklicih:

- strojni ključavničar,
- kovinostrugar,
- orodjar,
- rezkalec,
- brusilec za okroglo brušenje,
- kovač,
- varilec plamenski,
- varilec (REL) ročno elektro varjenje,
- varilec CO₂ (varjenje po CO₂ postopku),
- varilec TIG (v argonski atmosferi).

Posamezne in skupne prijave sprejema do 1. marca 1982 Občinski sindikalni svet Kamnik, Titov trg 1. (telefon 831-316). Prijava naj vsebuje osnovne podatke o prijavljenem kandidatu.

Občinski odbor za izvedbo tekmovanja bo ugotovil število prijavljenih v posameznih poklicih ter pripravil vse potrebno za nemoten potek tekmovanja. Na podlagi doseženih rezultatov posameznikov bo določena občinska reprezentanca, ki se bo udeležila 6. republiškega tekmovanja kovinarjev, ki bo v Krškem, Novem mestu in Črnomlju 11., 12. in 13. junija 1982.

žaval do devetih. Šel sem tudi k babici na kolino.

Tomo Rožič

– Vsak dan sem dolgo spal, celo do desetih, saj so tovaršice pravile, da se moramo doma spočiti. Nato sem pospravil hišo in odšel k prijateljem igrati namizni tenis. Nerodno je bilo to, da ni bilo snega. Zato smo z očetom nekega dne šli na Oseke in tam postavili vlečnico. Nasmučali smo se za vse dni nazaj.

Janez Hribar

– Brala sem knjige in ležala, ker sem imela mumps.

Sonja Plešnar

– Babica me je naučila plesti in spletel sem si šal. Bil sem jezen, ker nas je sneg pustil na cedilu.

Stane Podbevšek

– Pripravljala sem se za bralno značko. Bila sem tudi pri stari mami. Veliko sem pomagala pri delu. Pazila sem sestrično Janjo.

Edita Jeglič

– Pripravljajte se za bralno značko, je naročila tovarišica. Snega ni bilo, zato je bilo vseeno, če sem šel v knjižnico in tako preganjal dolgčas in željo po smučanju.

Igor Kern

– Spletla sem jopico, in to v dveh tednih. Masikatero jed sem se naučila skuhati.

Magda Javornik

– V bližini imamo zamrznjen ribnik in tam sem se veliko drsal. Spremljal me je pes Ari.

Irena Vidic

– Odšla sem v Avstrijo, kjer je v službi oči. Vzel si je dopust, da sva hodila smučat na Dobrač. Pomagati sem morala tudi babici in dedku, ki sta že stara. Hodila sem tudi drsat na Vrbsko jezero.

Tanja Makovec

ALI SE TI ZDI PRAV, DA TRAJAJO ZIMSKE POČITNICE 3 TEDNE?

– Dnevi so bili kar dolgi, a če bi bil sneg, bi bili še prekratki.

Andrej Purgar

– Bolje več kot manj, saj se moramo odpočiti od napornega učenja.

Sandi Kvaternik

– Doma bi bil ves mesec.

Borut Zavrl

– S podaljšanjem počitnic želim prihraniti pri kurjavi.

Zoran Grošelj

– Tri tedne je kar malo preveč.

Helena Vrtačnik

– Tudi dva tedna bi zadostovalo.

Maja Štefula

– To se mi zdi prav, ker je bilo na koncu polletja toliko napetosti, da so bile daljše počitnice res potrebne.

Sonja Plešnar

KOLIKO DNI SI PREŽIVEL(A) S STARŠI? ALI SO SI VZELI DOPUST?

– Vse tri tedne sem preživela s starši. Mami je tudi vzela prosto.

Neli Mikeli

– Dopusta starši niso mogli vzeti.

Magda Javornik

– Starši so imeli težave z dopustom, zato nismo bili skupaj.

Petra Slapničar

– Mami je doma, ne hodi v službo.

Irena Jerman

– Mami in ati sta mi dala na izbiro: Ali poletiti na morje ali pozimi na Veliko planino. Odločila sem se za morje.

Saša Jovanovič

– Očka je vzel dopust in šla sva na Veliko planino.

Maja Štefula

– Nobenega dne nisem preživela s starši, tako da sem bil vse počitnice sam.

Stane Podbevšek

– Oči in mami delata izmenično, zato nikoli nisem bila sama.

Helena Vrtačnik

– S starši sem preživel en dan, takrat so si vzeli prosto.

Boris Tičar

– Le ob sobotah in nedeljah smo bili skupaj.

Janez Cerar

– Doma so bili ves mesec.

Boris Zavrl

– Starši niso vzeli dopusta, ampak bolniško.

N. N.

Razmišljali in odgovarjali so učenci 6. a. r OŠ Toma Brejca

● Do kdaj samo želje?

Hitri, dolgi prsti

Kot že nekaj let nazaj tudi tokrat zanima letni obračun dogajanj na področju javnega reda in miru, kaznivih dejanj, prometnih nesreč in drugih dogodkov, ki na svoj način vplivajo na varnostne razmere v občini Kamnik, na življenje in počutje delovnih ljudi in občanov, pa tudi na varnost družbenega ter zasebnega premoženja. Sodeč po zbranih številčnih podatkih za leto 1981 in v primerjavi za leto poprej, bi na kratko lahko zaključili, da se je stanje na vseh teh področjih v preteklem letu poslabšalo, posebno pri kaznivih dejanjih. Morda pa povečano število primerov pomeni večjo prisotnost delavcev za notranje zadeve na terenu in večji posluš občanov in delovnih ljudi za prijavitelje tovrstnih dejanj pristojnim organom?!

JAVNI RED IN MIR

V letu 1981 je bilo s strani delavcev PM podanih 335 predlogov (leta 1980 - 332 predlogov) zoper kršitelje javnega reda in miru. Pri tovrstnih kršitvah je sodelovalo 492 (452) občanov. Največ prekrškov je bilo storjenih v gostinskih objektih - 115 (98), tem pa skokovito sledijo stanovanjski prostori - 105 (73), samski domovi, cesta idr. Največ kršitev je bilo v KS Kamnik - 225 (231), kjer je največja koncentracija občanov, posebno ob konicah, pa tudi gostinskih lokalah, med katerimi po prekrških izstopajo: Planika, Veronika in Pod gradom, in ravno malo.

Med kršitvami oz. kršitelji reda in miru že dolga leta prednjači nedostojno vedenje in kaljenje nočnega reda in miru - 324 (231), sledi drzno vedenje in pretepi - 58 (53), pijančevanje - 36 (64), hazardiranje - 25 (7) idr.

Glede na starost tudi tokrat prednjačijo kršitelji od 25 let - 305 (261), sledijo letniki od 21 do 25 let - 132 (137), od 18 do 21 let - 48 (52) in kršitelji stari do 18 let - 7 (2).

Največ kršiteljev javnega reda in miru je imelo zaposlitev - 360 (335). Tistih, za katere pravimo, da delajo pri »sončni upravi« ali na »institutu za raziskavo dela«, v resnici pa povzročajo delo miličnikom in sodniku za prekrške, je bilo v preteklem letu že 83 (51).

Tistih, ki radi po večkrat obiščejo sodnika za prekrške - povratnikov, smo lani našli 182 (117).

Med kršitelji je bilo lani 456 moških in 36 pripadnic nežnega spola. Na PM je bilo do iztreznitve in pomiritve (do 12 ur) pridržanih 28 (33) oseb, zaradi izvedbe postopka pa na PM privedenih 31 (53) oseb.

Struktura kršitev se v letu 1981 ni bistveno spremenila, vendar je treba opozoriti na povečano število kršitev v gostinskih lokalih v primerih, ko vinjenim gostom niso hoteli postreči z alkoholnimi pijačami, pa je prišlo do kršitev reda in miru. V precejšnjem porastu je tudi število prekrškov v stanovanjskih prostorih, kar v bodoče narekuje še boljše delo pristojnih služb.

KAZNIVA DEJANJA

Število storjenih kaznivih dejanj iz leta v leto raste. Tudi v lanskem letu je v primerjavi z letom poprej število porastlo, saj je bilo na kamniškem zabeleženih 394 tovrstnih dejanj, leto poprej pa 362. K takemu povečanju števila kaznivih dejanj so v veliki meri doprinesle tatvine koles, saj je v lanskem letu 41 koles

dobilo »noge«, leto poprej pa 19. Tudi sicer so tatvine daleč na prvem mestu med vrstami kaznivih dejanj - 203 (150), sledijo velike tatvine - 106 (65), odvzem motornega vozila - 12 (17), poškodovanje tuje stvari - 11 (14), zadane telesne poškodbe - 5 (15), goljufije - 6 (15) itd.

V skupno število kaznivih dejanj so všteti tudi primeri gospodarske kriminalitete, na katere odpade 39 (33) primerov.

Na račun mladoletnikov odpade 46 (58) kaznivih dejanj, obravnavanih je bilo 56 (96) mladoletnih oseb. Skoraj vsa dejanja gredo na račun tatvin - 44 (48), od tega velikih tatvin - 11 (12). Poleg kaznivih dejanj, ki so jih izvršili mladoletniki, je bilo v preteklem letu obravnavanih tudi 10 (13) kaznivih dejanj, ki so jih izvršili otroci, pri čemer gre predvsem za tatvine koles in tatvine v trgovinah.

Največ kaznivih dejanj je bilo zabeleženih v KS Kamnik, Duplica in Komenda.

Stanje na tem področju nam narekuje precej večjo budnost in temeljitejšo izvajanje koncepta družbene samozasčite vsakega posameznika in družbe kot celote. Le tako bomo zagotovili večjo varnost družbenega in zasebnega premoženja.

PROMETNA VARNOST

Na področju prometa smo lani zabeležili enako število prometnih nesreč kot leta 1979, t. j. 116, leta 1980 pa so se na kamniškem pripetile 103 prometne nesreče. Lani je bilo v prometnih nesrečah udeleženih 261 (211) oseb. Hude telesne poškodbe je zadobilo 62 (64) oseb, lažje poškodbe - 97 (59) oseb, 5 (8) oseb pa je izgubilo življenje, med njimi 1 (4) vozniki, 3 (3) pešci in 1 (1) sopotnik.

Med poškodovanimi je bilo največ voznikov motornih vozil - 69 (51), sledijo sopotniki - 46 (37), pešci - 29 (16) in kolesarji - 15 (19). V prometnih nesrečah je bilo udeleženih 8 (14) otrok, od tega 7 (4) pešcev in 1 (6) kolesar.

Največ prometnih nesreč se je pripetilo na regionalni cesti Kamnik-Duplica in Mengeš-Brnik v naselju Moste, v semaforiziranem križišču v Šmarci ter na regionalni cesti Kamnik-Tuhinj-Ločica.

Med 14. in 23. uro se je pripetilo 62 (68), med 5. in 14. uro 41 (23) in med 23. in 5. uro - 13 (12) prometnih nesreč.

Vzroki prometnih nesreč so bili skorajda enaki kot prejšnja leta. Daleč na prvem mestu je bila neprimerna hitrost - 60, sledi izsiljevanje prednosti - 16, nenadno prečkanje ceste in vinjenost po 5 itd.

Pri kontroli prometa so dobili miličniki za volanom 417 (218) vinjenih voznikov. Sodniku za prekrške so podali 859 (703) predlogov zoper kršilce cestno prometnih predpisov, izdali 242 (206) plačilnih nalogov, mandatno so kaznovali 1827 (1446) udeležencev v cestnem prometu in opozorili 4970 (3470) voznikov motornih vozil. V te številke niso všteti ukrepi, ki jih je na kamniškem izvajala prometna milica iz Ljubljane.

V precejšnjem porastu so bile v preteklem letu prometne nesreče s pobegom - 60 (46). Med tovrstnimi nesrečami o bile zabeležene tri prometne nesreče, ki so terjale hujše telesne poškodbe - ena celo življenje pešakinje.

Tudi letos že beležimo prometne nesreče s pobegom. Tako je 1. 2. ob 21.40, neznan oznik v Samčevem predoru na pločniku zadal pešakinjo Marijo Ž. s Kranjske in odpeljal s kraja nesreče. Pešakinjo so poškodovano odpeljali v bolnišnico, brezvestnega voznika pa so miličniki po hitri in koordinirani akciji čez deset minut ustavili na domžalskem. Voznik osebnega avtomobila

Posledice neprimerne hitrosti na cesti Mengeš-Kamnik z dne 4. 1. ob 14.15 uri so vidne na fotografiji. Voznik in sovoznik sta zadobila lažje telesne poškodbe.

DRUGO

Omeniti je potrebno, da so delavci milice v lanskem letu poleg že navedenega posredovali pri 22 (16) požarih, od tega 14 (11) v zasebnem sektorju, pri 6 (5) gorskih nesrečah - 1 s smrtnim izidom, pri 6 (10) samomorih, pri 2 (3) poskusih samomora, pri iskarnju 2 (1) pogrešanih oseb itd.

Med vzroki požarov moramo omeniti okvare na električnih napeljavah v družbenem sektorju, neprevidnost, igro otrok z vžigalicami pa pri zasebnem sektorju.

Vzrok nesrečam v gorah sta predvsem neizkušnost in neprevidnost planincev oz. obiskovalcev gora. O uspehih in težavah postaje gorske reševalne službe, ki letos praznuje jubilej - 60 letnico obstoja, več na drugem mestu.

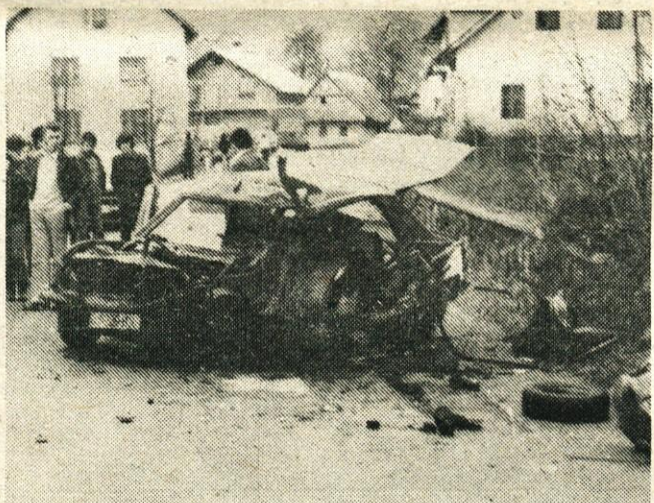
Pomembno je opozoriti na neresnost nekaterih obiskovalcev gora, saj se ne vpišejo, smer njihove ture je neznan ipd. Premil pa je izraz neresnost za tiste štiri planince, ki so jih gorski reševal-

ci ponoči iskali na Kamniškem sedlu, »planinci« pa so medtem prespali v Kamniški Bistrici in se zjutraj odpeljali z avtobusom proti Ljubljani mimo Postaje milice.

Tako je lanskoletna bilanca, nič kaj spodbudna, zaključena. Številke so dovolj zgovorne, še bolj posledice. Ostaja vsakoletna želja po izboljšanju stanja na obravnavanih področjih. Za uredništvu te želje naj ne bodo zadržani samo »možje v plavem« in še nekateri profesionalni organi. Skrb za varno počutje in življenje ter pogoje dela delovnih ljudi in občanov, kakor tudi njih premoženja, je stvar slehernega in nas vseh. Naj ne ostane samo pri željah.

MAJ

Servis pralnih in pomivalnih strojev JAGODIC sprejema naročila vsak delavnik od 7. do 8. ure na tel. (064) 42-052

V lanskem letu so kamniške ceste terjale prvo smrtno žrtev v februarju, letos se je začelo tako kot leta 1980. Voznik osebnega avtomobila Roman M. iz Škofljice je vozil iz smeri Kamnika proti Črni. V Stahovici ga je v blagem desnem ovinku zaneslo na levo stran cestišča, kjer je trčil v nasproti vozeči avtobus, kateri se mu je umikal v desno, pri čemer je trčil v drog cestne razsvetljave. Voznik osebnega avtomobila je v bolnici poškodbam prometne nesreče podlegel. Kam hitimo?

ZAHVALA

Ob izgubi drage mame

MARIJE ZAVRŠNIK

iz Kamnika

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, nam izrazili sožalje, naši mami poklonili cvetje in jo spremili na zadnji poti.

Zalujoči:

sin Zdravko in hči Mimi z družinama in drugo sorodstvo

Kamnik, 17. februarja 1982

ZAHVALA

ob zadnjem slovesu od našega dragega očeta, starega očeta, brata in strica

CIRILA VIDMARJA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, mu poklonili vence in cvetje in izrekli sožalje. Zahvaljujemo se govornikom za poslovinne besede, pevcem za zapete žalostinke in duhovniku za pogrebni obred.

VSI NJEGOVI

Kamnik, 8. februarja 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi moje drage žene

MARIJE LOPATEC

roj. Koncilja iz Šmarce 86

se iskreno zahvaljujem vsem sorodnikom in sosedom, ki so mi izrazili sožalje, pokojnici darovali cvetje in jo tako številno pospremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujem OOS Stol za cvetje, pevcem za zapete žalostinke in duhovniku za pogrebni obred.

Zalujoči:

mož Lojze in ostalo sorodstvo

Šmarca, februarja 1982

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega dragega moža

PETRA SLUGA

iz Podgorja

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, sosedom in prijateljem za izraze sožalja, za darovane vence in spremstvo na njegovi zadnji poti. Še posebej se zahvaljujem sosedu Viktorju Vavpetiču in tov. Lovru Lukanu za izkazano pomoč in vsem, ki ste mi stali ob strani v teh težkih trenutkih. Toplo se zahvaljujem dr. Jagodicu in dr. Sedlaku za skrb in lajšanje njegovega trpljenja. Hvala tudi duhovščini za pogrebni obred.

Zalujoča:

žena Marija

Podgorje, 17. februarja 1982

Sprememba sistema obdavčevanja dohodkov iz kmetijske dejavnosti

Skupščina SR Slovenije je na zasedanju svojih zborov dne 25. 12. 1981 obravnavala predlog Zakona o davkih občanov z delovno zasnovanim amandmajev. Predlog zakona na tej seji ni bil sprejet, temveč je bil na podlagi stališč zborov dan v javno razpravo. Predlog omenjenega zakona bi bil skupaj s stališči in predlogi iz javne razprave obravnavan na seji republiške skupščine v mesecu marcu letos.

Kolikor bo omenjeni zakon v predvidenem roku sprejet, se bodo njegova določila, ki se nanašajo na obdavčevanje dohodkov iz kmetijstva realizirala šele od 1. 1. 1983 dalje.

V nadaljevanju objavljamo:

1. Analizo o delovanju dosedanjih sistemov obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva in predlog možnega prehoda na obdavčitev po dohodku

2. Besedilo členov Zakona o davkih občanov, ki se nanašajo na obdavčevanje dohodkov iz kmetijstva z obrazložitvijo

nov, ki se nanašajo na obdavčevanje dohodkov iz kmetijstva z obrazložitvijo kot osnovo za javno razpravo, ki bo organizirana v naši občini predvidoma od 26. 22. 1982 do 5. 3. 1982.

Istočasno objavljamo tudi obrazložitve k osnutku Dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1982. Omenjeni dogovor predstavlja okvir za sprejem davčnih predpisov za leto 1982 v občinah. Osnutek dogovora je bil skupaj z obrazložitvijo predložen zborom občinske skupščine, ki so o njem razpravljali dne 8. in 10. 2. 1982 ter sprejeli predlagano stališče, da se tudi za sprejem tega dokumenta izvede javna razprava. Na podlagi pripomb in stališč iz javne razprave na osnutek dogovora bi bila ustrezno temu oblikovana teksta Odloka o davkih občanov ter Odloka o občinskem posebnem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve.

Razprave o davčni politiki in kmetijstvu

Občinska konferenca SZDL bo v dneh od 26. februarja do 5. marca 1982 organizirala sestanke s kmeti in sicer po naslednjem razporedu:

26. 2. 1982 ob 18. uri v dvorani v Motniku za kmete v KS Špitalič in Motnik

27. 2. 1982 ob 19. uri v dvorani na Lazah za kmete iz KS Tuhinj, Pšajnovica in Šmartno

28. 2. 1982 ob 10. uri v dvorani v Srednji vasi za kmete iz KS Srednja vas, Sela in Vranja peč

1. 3. 1982 ob 19. uri v Zadrudnem domu v Komendi za kmete iz KS Komende, Moste, Križa in Podgorij

2. 3. 1982 ob 19. uri v Tisinem hramu v Volčjem potoku za kmete iz KS Volčji potok, Šmarca, Novi trg, Duplica

3. 3. 1982 ob 19. uri v sejni sobi SO Kamnik za kmete iz KS Mokinje, Tunjice in Nevlje

5. 3. 1982 ob 19. uri v OŠ Stranje za kmete iz KS K. Bistrica, Črna in Godič

Na teh sestankih naj bi se pogovorili o
- davčni politiki v občini
- organiziranosti kmetov
- programih kmetijsko zemljiške skupnosti in sklada za intervencijo v kmetijstvu.

Na vseh sestankih bodo sodelovali predstavniki kmetijsko zemljiške skupnosti in davčne uprave občine Kamnik.

Če vas navedena problematika zanima, se udeležite enega od sestankov.

Občinska konferenca SZDL

ANALIZA O DELOVANJU DOSEDANJH SISTEMOV OBDAVČEVANJA DOHODKOV IZ KMETIJSTVA IN PREDLOG MOŽNEGA PREHODA NA OBDAVČITEV PO DOHODKU

1. UVOD

Sistem in politika obdavčevanja kmečkih gospodarstev je sestavni del instrumentarja za urejanje družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in s tem tudi eden od instrumentov uravnavanja družbenoekonomskega razvoja vasi. Spremembe in razvoj na področju kmetijstva oz. v načinu kmetijske proizvodnje, predvsem pa naloge in cilji nadaljnjega razvoja kmetijstva, terjajo tudi ustrežnejši sistem obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva.

Veljavni sistem obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva temelji na proporcionalnem obdavčevanju možnega povprečnega dohodka iz kmetijstva, to je na katastrskem dohodku. Za določene zavezance pa lahko občinske skupščine uvedejo progresivno obdavčitev po dejanskem dohodku. Obdavčevanje povprečnega možnega dohodka deluje pospeševalno na povečanje kmetijske proizvodnje, poleg tega pa so v obdavčitev zajeta tudi vsa neobdelana ali slabo obdelana zemljišča. Temeljna slabost tega načina obdavčevanja je kot pravi E. Kardelj v knjigi »Problemi socialistične politike na vasi«, da je vendarle usmerjen na nespremenljivost privatno lastniškega gospodarstva, ki ne upošteva v zadostni meri, da se to gospodarstvo spreminja, da stopa v nove ekonomske odnose, da se postopoma vključuje v moderni družbeni proizvodni proces. Sedanji sistem torej ne vsebuje elementov, ki bi stimulirali vključevanje zasebnih kmetov v družbeno organizirane oblike kmetijske proizvodnje in kooperacijske odnose.

Prav tako veljavni sistem nizkega obdavčevanja dohodka iz kmetijstva, ki upošteva nizek dohodek zaradi majhne produktivnosti dela, po eni strani omogoča, da v primerih višjih dohodkov zaradi družbenih oz. zasebnih vlaganj ter zaradi izkoriščanja tržnega položaja dohodek ni ustrežno obdavčen, kar je tudi eden od vzrokov za nastajanje vodno večjih socialnih razlik na vasi. Po drugi strani relativno nizka tržna proizvodnja in naraščajoče povpraševanje po kmetijskih pridelkih, omejeno oz. delno prispevanje kmečkih gospodarstev za financiranje skupne porabe, sofinanciranje združenega dela pri starostnem zavarovanju kmetov, solidarnostna udeležba delavcev pri zdravstvenem varstvu kmetov ter neustrezno kreditiranje modernizacije in usmerjanja kmetij ne glede na stopnjo proizvodnega in dohodkovnega povezovanja s kmetijskimi organizacijami, povzročata pretakanje družbenih sredstev na področje kmetijstva sta tudi pomembna vzroka, ki vplivata na ohranjanje obstoječega načina kmetijske proizvodnje. Povprečno majhne in razdrobljene kmečke posesti ter predvsem naturalno usmerjena kmetijska proizvodnja, ki zaradi nizke produktivnosti ne zagotavlja ustreznega dohodka, vpliva na iskanje dodatnih virov dohodka izven kmetijstva (postranski dohodki ali redna zaposlitev družinskih članov). To ima za posledice, da se v takšnih primerih pogosto obseg kmetijske proizvodnje še zmanjša na raven lastnih potreb. Kot posledica takšnega stanja se za to pojavlja vedno večja dohodkovna diferenciacija in opuščanje kmetijske proizvodnje ter neobdelana ali slabo obdelana zemljišča.

Navedeno stanje na področju zasebnega kmetijstva zato terja temeljito proučitev in spremembo davčnega sistema. Pri tem je potrebno gledati na vprašanje obdavčevanja dohodkov kmečkih gospodarstev kompleksno, to je, obravnavati ga je treba z vidika pospeševanja obsega kmetijske proizvodnje, z ekonomskih in tehničnih (izvedbenih) vidikov, hkrati pa tudi kot družbeno in politično vprašanje. Zaradi tega mora biti tudi davčni sistem zgrajen tako, da bo upošteval tudi materialne interese kmetov, ker se bodo le v tem primeru aktivno vključevali za doseganje ciljev kmetijske politike. Odločitve, ki tega ne bodo upoštevale, ne bodo dale ustreznih rezultatov.

Sistem obdavčevanja dohodkov kmečkih gospodarstev mora biti zasnovan tako, da bo:

1. Pospeševal razvoj kmetijske proizvodnje, še zlasti družbeno organizirane ter produktivnost dela preko procesa združevanja dela sredstev in zemlje, ki bodo zagotavljali hitrejši proces podružbljanja kmetijske proizvodnje. S tem naj bi ob materialnem interesu kmetov skrčili stihijske privatne lastniške odnose ter pospešili vključevanje zasebne kmetijske proizvodnje v proces družbeno organizirane kmetijske proizvodnje. Zato mora imeti davčni sistem ugrajene elemente, ki bodo pospeševali in stimulirali povezovanje zasebne in družbene kmetijske proizvodnje.

2. Omogočal, da kmetje uveljavljajo na podlagi doseženega dohodka in svojega dela v načelu enak družbenoekonomski položaj in

enake pravice, obveznosti in odgovornosti kot jih imajo delavci v združenem delu.

Glede na ugotovljene pomanjkljivosti v delovanju sedanjega sistema obdavčevanja kmečkih gospodarstev je treba davčni sistem zasnovati tako, da bo temeljil na dohodku kot osnovi za obdavčitev. Novi davčni sistem bo moral zadržati elemente, ki spodbudno delujejo na zasebna kmečka gospodarstva v smeri večje proizvodnje, hkrati pa destimulirati opuščanje obdelovanja kmetijskih zemljišč. Z njimi naj bi dosegel doslednejšo uveljavitev ustavnega načela, da vsakdo prispeva k zadovoljevanju splošnih družbenih potreb tako, da sorazmerno več prispeva tisti, ki dosega večji dohodek. Osnova za obdavčevanje dohodkov iz kmetijstva naj bi bil torej v prihodnje dohodek, ki bi bil ugotovljen na podlagi določenih normativov ali pa v določenih primerih na podlagi dejansko doseženega dohodka. Ob tem pa bo potrebno v sistem vgraditi elemente, ki bodo delovali v smeri pospeševanja družbeno organizirane kmetijske proizvodnje. Pri tako ugotovljenem dohodku kmečkega gospodarstva se naj bi upošteval tudi osebni dohodek tistih, ki si z delom zagotavljajo svojo materialno in socialno varnost. Iz svojega osebnega dohodka naj bi si kmetje zagotavljali svoje pravice do socialne varnosti in plačevali druge določene družbene obveznosti. Davek iz dohodka od kmetijske dejavnosti naj bi glede na to kmetje plačevali le od tistega dela dohodka, ki preseže znesek osebnih dohodkov.

Ugotovljeni dohodek bi bil glede na to tudi osnova za zagotovitev socialne varnosti tistim, ki jim je delo na kmetiji edini ali glavni vir preživljanja, kar pomeni, da bo potrebno tudi temu ustrezno prilagoditi predpise s tega področja. Sodimo namreč, da nekatere vrste kmetijske dejavnosti že dajejo tolikšen dohodek, da bi lahko bil za določen krog zavezancev podlaga za uveljavitev socialne varnosti v obsegu, kot jo imajo delavci v združenem delu. Omogočanje take izenačitve bi lahko po naši oceni poleg organiziranja ustrežnejših pogojev gospodarjenja v okviru družbeno organizirane proizvodnje bistveno prispeval k odločitvam mladih za delo na kmetijah.

V razpravi o novem načinu ugotavljanja in obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva je treba jasno opredeliti cilje in načine, s katerimi naj bi dosegli predvidene rezultate. Z davčno politiko se lahko v določeni meri deluje pospeševalno na razvoj in modernizacijo kmetijske proizvodnje, na uveljavljanje naprednih oblik združevanja dela in sredstev in na povečanje vlaganj v kmetijska zemljišča, z njo pa ne moremo preprečiti delitve gospodarstev in bega z zemlje ter vplivati na spremembo odnosa do zemlje. Skratka, vpliv davčnega sistema na razvoj kmetijstva je omejen, kar še posebej velja za nekatere vidike tega razvoja.

To trditev potrjuje tudi sedanja višina davčnih obveznosti zasebnih kmečkih gospodarstev, ki se giblje v zadnjih desetih letih okoli 100 milijonov din. Tudi sedanja sprememba davčne ureditve nima za cilj povečanja davčnih obveznosti, temveč določitev davčnega sistema, ki bo izhajal iz dohodka, na podlagi katerega naj bi dosegli pravičnejšo davčno obremenitev. Obdavčitev po dohodku naj bi dejansko pomenila pravičnejšo obdavčitev na temelju dohodka od realnejšemu upoštevanju pogojev za doseganje tega dohodka.

V tej analizi prikazujemo najprej pregled delovanja dosedanjega sistema obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva, načine obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva v svetu ter prednosti in slabosti obdavčevanja po dejanskem dohodku. Na koncu te prednosti in slabosti obdavčevanja po dejanskem dohodku. Na koncu te analize pa predlagamo možni prehod na obdavčitev po dohodku.

2. PREGLED DELOVANJA SEDANJEGA SISTEMA OBDAVČEVANJA DOHODKOV IZ KMETIJSTVA V SR SLOVENIJI

2.1. Načini obdavčevanja kmetijstva do leta 1955

V obdobju do leta 1954 je osnova za obdavčitev dohodkov iz kmetijstva temeljila na dejansko doseženem dohodku. Takrat veljavni zakon oziroma uredba je tudi izrecno določala, da se v davčno osnovo vključujejo tudi dohodki, ki bi se dosegli od zemljišča, namenjenega za kmetijsko proizvodnjo, če ga kmetijsko gospodarstvo po svoji krivdi ni obdelalo.

Višina dohodka za posamezno gospodarstvo se je ugotovila na podlagi individualnega obračuna doseženega dejanskega dohodka in se je v ta namen za vsako gospodarstvo izpolnil poseben obračunski list. Doseženi dohodek je predstavljal denarno vrednost kmetijskih pridelkov in dohodek iz kmetijskih virov, zmanjšan pa je bil za stroške, potrebne za doseganje dohodka.

Obdavčljivi dohodek se je ugotavljal za posamezne kmetijske kulture, za les, živino, živinorejske proizvode in stranske kmetijske kulture. Bruto dohodek kmetijskih kultur se je ugotavljal po zasejnih površinah, od tega so se odšteli izdatki in naravi (npr. seme, živalski gnoj, mleko za vzrejo živine), ugotovljena razlika je predstavljala tako imenovani čisti donos. Čisti donos in naravi se je v

obračunskem listu razdelil na pridelek za prehrano članov kmečkega gospodarstva in na pridelek za prodajo (tržni pridelek). Pridelek za prehrano kmečkega prebivalstva je bil ovrednoten v celoti po vezanih cenah, pridelek za prodajo delno po vezanih cenah, delno pa po prostih odkupnih cenah oziroma prosto prodajnih cenah. Od na ta način ugotovljenega tako imenovanega dohodka so se odšteli še stroški v denarju (gnojila, zaščitna sredstva, semena, amortizacija), ugotovljena razlika je bila davčna osnova.

Ugotavljanje doseženih dohodkov je bilo v veliki meri vezano na normative; na razpolago pa so bili tudi precej izčrpani podatki o obsegu tržnih presežkov, saj je bilo do leta 1951 pod režimom obveznega odkupa vrsta najvažnejših kmetijskih proizvodov, ki so predstavljali 70-80% blagovne proizvodnje kmečkih gospodarstev v SFRJ.

V primerih, ko gospodarstvo po svoji krivdi ni obdelovalo zemljišča, namenjenega za kmetijsko proizvodnjo, se je za davčno osnovo štela višina dohodka, ki bi se na takem zemljišču lahko doseglo. Postopna odprava obveznega odkupa v letih 1951-1953 je zaradi pomanjkanja podatkov že tako težko ugotavljanje dohodka še zaostrela.

Tako ugotovljena davčna osnova je v povprečju za cca 20% odstopala od ugotovljenega narodnega dohodka zasebnega kmetijstva.

Davčne stopnje so bile v tem obdobju progresivne. Gospodarstva, ki so bila včlanjena v kmečke delovne zadrage, so bila deležna 30% olajšave, medtem ko se je zavezancem, ki so zaposlovali tujo delovno silo, odmerjeni davek povečal za 5-15% (glede na število zaposlene tuje delovne sile).

Pri dejanskem ugotavljanju obdavčljivega dohodka je prihajalo do vrste slabosti in sicer: površno ugotavljanje pridelka ne glede na naravne pogoje, neenako vrednotenje pridelkov porabljenih doma, slaba evidenca in ocena tržne trgovine, površno zajemanje stranskih dohodkov, razlike pri ugotavljanju dohodkov od slabo obdelanih ali neobdelanih zemljišč ter razlike v obdavčitvi posameznih območij. Zato so imele še največ uspeha tiste davčne službe, ki so ugotavljale obdavčljivi dohodek na podlagi primerjave z merili iz katastrskih evidenc.

Ob ocenjevanju delovanja tega sistema je bilo že ob takratnih pogojih ugotovljeno, da je sistem obdavčevanja po dejanskem dohodku lahko uspešen le ob pogoju, da obstoji strokovno usposobljena davčna služba, ki tudi stalno spremlja in pozna ekonomsko moč posameznega zavezanca.

Z letom 1955 je bil sistem dejanskega stanja opuščena in uveden katastrski dohodek, kot osnova za obdavčevanje kmetijstva. Prehod na tako ureditev se je utemeljevalo predvsem s kmetijsko pospeševalnimi cilji glede na to, da katastrski dohodek stimulatивно vpliva na večjo produktivnost, razširitev kmetijske proizvodnje in na modernizacijo kmetijstva, ker zavezancu nadpovprečne dosežene dohodke pušča neobdavčene, oziroma da od možnega povprečnega dohodka obdavčuje zavezance, ki so dosegli nižji dohodek in zavezance, ki zemljišča sploh ne obdelujejo.

2.2. Delovanje sistema obdavčevanja po katastrskem dohodku Veljavni sistem obdavčevanja kmetijstva temelji na katastrskem dohodku kot osnovi za odmero davka iz kmetijstva, hkrati pa je tudi osnova za odmero dela obveznosti za zdravstveno in starostno zavarovanje kmetov ter še za nekatere druge obveznosti. Poleg tega pa služi tudi za ugotavljanje premoženjskega stanja v zvezi z uveljavljanjem določenih pravic (otroški dodatek, štipendije, varstveni dodatki itd.).

Izjema velja le glede obdavčevanja dohodkov iz gozda, za katere se kot davčna osnova uporablja vrednost lesa, določenega za posek. Tako ugotovljena davčna osnova v mnogo večji meri odraža dejansko doseženi dohodek kot bi ga katastrski dohodek gozdnih zemljišč, ugotovljen glede na poprečni letni prirast lesne mase. Ugotavljanje katastrskega dohodka je urejeno s posebnimi predpisi (zadnji izračen je bil izdelan na podlagi zakona o ugotavljanju katastrskega dohodka - Uradni list SRS, št. 22/76, odloka o začetku ugotavljanja katastrskega dohodka v SR Sloveniji - Uradni list SRŠ, št. 12/77 in medrepubliškega dogovora o temeljnih kriterijev za ugotavljanje katastrskega dohodka - Uradni list SFRJ, št. 55/77).

Katastrski dohodek obsega dohodek od rastlinskih pridelkov in dohodek od živinoreje. Dohodek od rastlinskih pridelkov je odvisen od površine zemljišča, načina njegovega izkoriščanja, katastrske kulture (njive, vrtovi, travniki, sadovnjaki itd.), katastrskega razreda (I-VIII), cen kmetijskih proizvodov in materialnih stroškov. Dohodek od živinoreje se vključuje v dohodek od rastlinskih pridelkov (v obliki cen za krmo, s katero se krmi živina). Ugotavlja se za vsako katastrsko kulturo in za vsak katastrski razred zemljišča v katastrskem okraju. Na tej podlagi se izdelajo lestvice katastrskega dohodka za vsak katastrski okraj (v SR Sloveniji jih je 42), razčlenjene po

zredih za vsako posamezno katastrsko kulturo. Ob uporabi teh stvic nato katastrski uradi izračunajo katastrski dohodek gospodarja in ga sporočijo občinskim upravam za družbene prihodke kot odlago za odmero davčnih in drugih obveznosti oziroma za uveljavljanje določenih pravic.

Tak pristop pri ugotavljanju katastrskega dohodka, ko se katastrske (cenilne) okraje določi glede na enake ali podobne naravne, rometne in tržne pogoje ter podoben način gospodarjenja, in ko se notraj katastrskih okrajev za ugotavljanje katastrskega dohodka osameznih parcel (v okviru katastrske kulture) upošteva višina in zne pridelkov ter stroški in na tej podlagi določa lestvica katastrskega dohodka po bonitetnih razredih, je načelno v tako ugotovljeni išini katastrskega dohodka upoštevana že tudi diferencialna zemljica renta. Ker pa tako ugotovljeni katastrski dohodek vendarle v štoti ne upošteva različne možnosti doseganja dohodkov predvsem lede na spremenjene prometne, tržne in druge pogoje, se ta potanjkljivost katastrskega dohodka poštena že tudi diferencialna zemljica renta. Ker pa tako ugotovljeni katastrski dohodek vendarle v štoti ne upošteva različne možnosti doseganja dohodkov predvsem lede na spremenjene prometne, tržne in druge pogoje, se ta potanjkljivost katastrskega dohodka poštena že tudi diferencialna zemljica renta.

Iz takega sistema ugotavljanja katastrskega dohodka, kot povprečega dohodka, katerega bi bilo možno doseči na določenem zemljišču, izhajajo pomen vzdrževanja katastrskega elaborata, to je ažurnega videntiranja vseh lastniških, kulturnih in drugih sprememb. Nedoledno izvajanje teh nalog zmanjšuje vrednost katastrskih elaboratov n s tem tudi pravilnost in pravičnost v zvezi z odločitvami o obveznostih in pravicah občanov.

Zadnji izračun katastrskega dohodka je bil izvršen v letu 1977 z eljavnostjo od 1. 1. 1978 in je znašal 1.851 milijonov din. V primerjavi z zadnjim izračunom se je povečal s faktorjem 463 in zajel 1,3% narodnega dohodka iz kmetijstva. Na tak porast katastrskega dohodka je v največji meri vplival porast cen kmetijskih pridelkov, nedtem ko je bil vpliv ha-pridelkov in vpliv sprememb v strukturi kmetijske proizvodnje manjši (izjema velja le za katastrsko kulturo adovnjakov, pri katerih se je ha-pridelek povečal za približno 4-krat n to predvsem na obnovljenih nasadih).

Analiza dosedanjih izračunov katastrskega dohodka, ki jo je izdelal Inštitut za javne finance v Zagrebu je pokazala, da na spremembo višine katastrskega dohodka v največji meri vpliva vsakoletni porast cen kmetijskih pridelkov (od 27-70% letno) in stroškov (40-90% etno) medtem ko imata struktura in obseg proizvodnje neznaten vpliv; rasti cen kmetijskih pridelkov in rasti stroškov pa je možno slediti s permanentno valorizacijo katastrskega dohodka.

Tako oblikovana davčna osnova torej ne upošteva nadpoprečnih dohodkov, ki jih posamezniki dosegajo z intenzivnejšo obdelavo, predvsem pa ne upošteva različnih pogojev za prodajo kmetijskih pridelkov, organizacije odkupa kmetijskih pridelkov, bližine tržišča in drugo. Različna možnost doseganja dohodkov pa se posredno upošteva skozi sistem diferenciranih davčnih stopenj za posamezna območja občine, ki so višje za predele z ugodnejšimi ekonomskimi, predvsem pa tržnimi pogoji in nižje za višinske predele, v kolikor je ta davek sploh uveden.

Glede na kriterije, ki so opredeljeni z davčnim zakonom, so katastrske občine v SR Sloveniji razvrščene v štiri skupine in v okviru

teh z medobčinskim dogovorom o usklajevanju davčne politike dogovorjeni naslednji razponi davčnih stopenj:

- za I. skupino od 9 do 11%
- za II. skupino od 6 do 8%
- za III. skupino od 3 do 5%
- za IV. skupino od 1 do 1,5%

Zavezancem, katerim se ne odmerja prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetov ter jim kmetijstvo ni osnovni poklic in zato niso zdravstveno zavarovani kot kmetje (razen za kmete - kooperante), se odmerja dodatni davek iz kmetijstva v višini najmanj 10%.

Različna davčna sposobnost posameznega zavezanca se ob ureditvi, ko se obdavčuje, poprečni možni in ne dejanski dohodek, upošteva tudi v obliki raznih oprostitev in vrste socialnih in ekonomskih olajšav (družine z mladoletnimi otroki in drugimi dela nezmožnimi družinskimi člani, za zemljišča dana v zakup kmetijski delovni organizaciji, za zemljišča v višinskih predelih, zlasti pomembne so olajšave v zvezi z vlaganjem sredstev v preusmerjanje kmetij ipd.).

Glede na to, da je zavezanec za davek iz kmetijstva vsak občan, ki je kot lastnik ali solastnik zemljišča, imetnik pravice uporabe ali uživalec kmetijskega zemljišča, vpisan v katastrskih knjigah (izjema velja le v primeru, če več lastnikov ali solastnikov živi v skupnem gospodinjstvu, ko nastopa zavezanec eden izmed njih kot predstavnik gospodinjstva), je v SR Sloveniji (po podatkih za leto 1980) 371.205 zavezancev davka iz kmetijstva. Od navedenega števila zavezancev je:

- 140.404 ali 37,8% zavezancev (s katastrskim dohodkom do 470 din), ki so iz odmero tehničnih razlogov oproščeni davka iz kmetijstva;
- 34.809 ali 9% zavezancev iz višinskih krajev, ki izpolnjujejo pogoje za oprostitev po občinskih predpisih na podlagi pooblastil iz davčnega zakona;
- 195.992 ali 52,8% zavezancev pa se odmerja davek iz kmetijstva.

Pri tem velja opozoriti, da podatki za preteklo obdobje kažejo, da vzporedno s porastom skupnega števila zavezancev močno narašča število zavezancev, ki so iz odmero tehničnih razlogov oproščeni davka iz kmetijstva (v letu 1975 je bilo teh 30,4%) in relativno upada število obdavčenih zavezancev (v letu 1975 je bilo teh 59,2%). Navedeni podatki opozarjajo, da proces nadaljnega drobljenja kmetijskih posesti še ni zaustavljen. Hkrati tudi ugotavljamo, da so zavezanci, ki so iz odmero tehničnih razlogov oproščeni davka, močno udeleženi v večjih mestnih občinah (npr. Celje, Ljubljana, Maribor, Kranj, Domžale), kjer je takih nad polovico. Po naši oceni so to lastniki, katerih zemljišča neznatno presegajo funkcionalna zemljišča ob stanovanjskih stavbah, saj gre v poprečju za površine od 270 m² (vrt) do 1.400 m² (sadovnjak). Zavezanci iz višinskih krajev, ki izpolnjujejo pogoje za oprostitev po občinskih predpisih, prevladujejo v pogoje za oprostitev po občinskih predpisih, prevladujejo v odročnih hribovitih predelih občin (npr. Tolmin, Idrija, Cerknica, Kočevje), kjer taki zavezanci predstavljajo okrog polovice vseh zavezancev v občini.

Enoletna odmera davka iz kmetijstva znaša cca 100 milijonov din in se na tej višini zadržuje že vrsto let, izjema velja za leto 1980, za katero znaša odmera 112 milijonov din.

Obremenitev z davkom iz kmetijstva je bila v primerjavi z narodnim dohodkom v letih 1975 do 1980 naslednja:

leto	Število zavezancev (obdavčenih)	Davčna osnova (KD in doh. iz gozda)	Davek iz kmet. zmanjšan za olajšave	Narodni dohodek zaseb. kmetijstva	odstotek obremenitve katastrskega dohodka (4:3)	odstotek obremenitve narodnega dohodka (4:5)
1975	186.833	351.979	103.797	3.612.379	29	3
1976	185.946	343.660	100.717	4.142.700	29	2
1977	186.767	338.714	101.542	4.556.900	30	2
1979	191.656	1.361.003	108.968	6.264.000	8	1,7
1980	195.992	1.387.463	111.973	7.000.000*	8	1,6

OPOMBA: 1. Od 1. 1. 1978 velja nov izračun KD, ki se je v primerjavi s prejšnjim večal za 4,75 krat
2. Odmera za leto 1978 ne prikazujemo zaradi nepopolnih odmerih statističnih podatkov za to leto
* ocena

Manjše razlike v odmeri davka med leti so posledica razlik v davčni osnovi, kjer se vzporedno s spremembami števila davčnih zavezancev menja višina katastrskega dohodka negozdnih površin, delno pa vpliva nihanje dohodkov iz gozda, ki so odvisni od količin letnega poseka lesa in cene lesa, nezanemarljive pa tudi niso posledice usklajevanja davčnih stopenj v okviru posameznih regij.

Davčne olajšave, ki se praviloma priznavajo ob letni odmeri davka, znašajo za navedeno obdobje cca 11 milijonov din oziroma 10% od odmerjenega davka in jih je deležno okrog 31.000 davčnih zavezancev, oziroma v letu 1980 32.000 davčnih zavezancev. Razen tega se priznavajo davčne olajšave po izvršeni odmeri v primerih ekonomskih vlaganj, lahko pa tudi v primerih elementarnih nezdov in v zvezi z zdravljenjem družinskih članov, če so pogoji za uveljavljanje nastopili po izvršeni odmeri. Zaradi naknadno priznanih davčnih olajšav se odmerjeni davek zniža še za nadaljnjih 8 do 10%.

V primerih, ko zavezanci davka iz kmetijstva dosegajo dohodke od pos-transke kmetijske dejavnosti in od izkoriščanja zemljišč v nekmetijske namene, so tako doseženi dohodki obdavčeni z davkom iz obrtnih dejavnosti. Nekatere ugotovitve o doseganju razmeroma

visokih dohodkov od opravljanja tovrstnih postranskih dejavnosti, ki niso obdavčeni, je lahko le rezultat nedoslednega ugotavljanja in obdavčevanja teh dohodkov oziroma slabega dela občinskih uprav za družbene prihodke.

Pod enakimi pogoji kot ostali občani plačujejo tudi kmetje davek iz skupnega dohodka občanov, če njihov skupni čisti dohodek presega za vsako leto posebej določeno višino dohodka (za leto 1978 je bilo v SR Sloveniji 6 takih zavezancev, katerim je bil odmerjen davek v skupnem znesku 8.393 din ali povprečno na zavezanca 1.339 din).

Davek iz kmetijstva se v primerjavi z dohodki iz kmetijstva relativno zmanjšuje na račun dajatev kmetov za njihovo zdravstveno zavarovanje, starostno zavarovanje in še drugih dajatev. V okviru skupnih obveznosti namreč davek iz kmetijstva predstavlja 17%, prispevek za zdravstveno zavarovanje 46% in prispevek za starostno zavarovanje 29%, medtem ko ostale obveznosti (vodni prispevek, prispevek solidarnosti za odpravljanje posledic naravnih nesreč, samoprispevek in davek na posest gozdov) predstavljajo manjši delež v skupni obremenitvi - 8%.

Vrste ter znesek in porast posameznih obveznosti v posameznih letih so razvidne iz naslednjega pregleda:

Vrste obveznosti	Znesek obveznosti v letih					Indeks - leto 1975 = 100			
	1975	1976	1977	1979	1980	1976	1977	1979	1980
Davek iz kmetijstva	103.797	100.717	101.542	108.967	111.973	97	98	105	108
Prispevek za starostno zavarovanje kmetov	96.249	91.766	104.901	130.000	192.493	95	109	135	200
Prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetov	144.671	150.654	164.223	209.295	308.254	104	114	145	213
Vodni prispevek	6.271	7.319	8.082	10.729	12.523	117	129	171	200
Prispevek solidarnosti	3.078	3.003	2.977	1.677	10.421*	98	97	55	339
Samoprispevek	14.363	15.516	18.758	23.833	29.499	108	131	166	205
Davek na posest gozdov	2.962	3.596	3.393	3.832	4.454	121	115	129	150
Skupaj	371.391	372.571	403.876	488.333	669.617	100	109	131	180
Narodni dohodek iz kmetijstva	3.612.379	4.142.700	4.556.900	6.264.000	7.000.000**	115	126	173	194
% zajemanja narodnega dohodka	10	9	9	8	10				

Opomba: 1. Od 1. 1. 1978 velja nov KD, ki se je v primerjavi s prejšnjim povečal za 4,75-krat.
2. Obveznosti za leto 1978 ne prikazujemo zaradi nepopolnih statističnih podatkov za to leto
* V leto 1980 je vključen tudi prispevek solidarnosti za Črno goro.
** Ocena

Podatki kažejo, da je znesek obremenitve s prispevkom za zdravstveno zavarovanje kmetov v globalu že v letu 1975 znatno presegal znesek obremenitve z davkom iz kmetijstva, znesek obremenitve s prispevkom za starostno zavarovanje kmetov pa v letu 1977, čeprav je v letu 1977 plačevalo davek iz kmetijstva 186.767 zavezancev, prispevek za zdravstveno zavarovanje 76.218 in za starostno zavarovanje 73.195 zavezancev. Pri tem velja pripomniti še, da je plačevanje prispevka za zdravstveno zavarovanje kmetov v obsegu dobre tretjine določeno v pavšalnih zneskih na kmetijsko gospodarstvo, torej neodvisno od katastrskega dohodka, za starostno zavarovanje kmetov pa se 75% skupnih obveznosti določa v pavšalnem znesku na gospodarstvo in le 25% v odvisnosti od katastrskega dohodka. Dajatev za zdravstveno in starostno zavarovanje torej relativno močneje zadevajo kmete z nižjim katastrskim dohodkom.

Kljub znatnemu porastu skupnih obveznosti iz kmetijstva ugotavljamo, da ta še vedno ne sledi gibanju narodnega dohodka iz zasebnega kmetijstva, saj je indeks porasta skupnih obveznosti 180, indeks porasta narodnega dohodka pa 194. Vzrok tega je predvsem v umikanju davčnih obveznosti na račun povečevanje vseh drugih dajatev.

Istočasno pa so zavezanci, ki so v delovnem razmerju, kljub plačevanju dodatnega davka iz kmetijstva, glede skupnih obremenitev z davkom v mnogo ugodnejšem položaju kot zavezanci čisti kmetje, katerim je delo na kmetiji edini vir preživetja. Na to opozarja poenostavljen izračun za zavezanca s katastrskim dohodkom 70.000 din (v skupini zavezancev 50.000 din in 80.000 din katastrskega dohodka je od 97 zavezancev 78 čistih kmetov), primerjava zavezancev z nižjim katastrskim dohodkom pa bi pokazala na še večje razlike v skupni obremenitvi (predvsem zaradi pavšala pri starostnem in zdravstvenem zavarovanju):

Vrsta obveznosti	čisti kmetje		ostali zavezanci	
	od	do	od	do
- davek iz kmetijstva (glede na razvrstitev od IV.-I. skupine)	700	7.700	700	7.700
- dodatni davek iz kmetijstva	-	-	7.000	7.000
- prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetov	7.440*	19.751*	-	-
- prispevek za starostno zavarovanje kmetov	6.350	6.350	-	-
Skupaj obremenitve	14.490	33.801	7.700	14.700
% obremenitve osnove (70.000 din)	21	48	11	21

*prispevek za zdravstveno zavarovanje je po občinah določen različno. Razlika v znesku prispevka za zdravstveno zavarovanje je posledica različnih stopenj in pavšala na gospodarstvo po občinah.

3. NAČINI OBDAVČEVANJA DOHODKOV IZ KMETIJSTVA

V svetu se v bolj ali manj čisti obliki uporabljajo različni sistemi obdavčevanja kmetijskih zemljišč oziroma dohodkov iz kmetijstva, ki so po eni strani odvisni od zgodovinskega razvoja, po drugi strani pa od družbenoekonomske ureditve v posamezni državi. Davčni predmet je pri vseh zemljiških davkih premoženje ali pa dohodek od njegove uporabe. Načine oziroma sisteme obdavčevanja kmetijstva zato najlažje ločimo glede na osnovo, od katere se plačuje davek. Po mnenju nekaterih avtorjev je najprimernejša delitev zemljiških davkov, pri kateri je kriterij davčna osnova, na štiri skupine in sicer:

- zemljiški davki, odmerjeni po površini (pavšalno ali diferencialno),
- zemljiški davki, odmerjeni na podlagi zemljiške rente (letni kapitalizirani znesek zemljiške rente),
- zemljiški davki, od dohodka iz kmetijske dejavnosti ali od njegovega dela (npr. dobiček) ter
- kmetijski davki, ki se določajo na osnovi porabe ter drugi.

V zakonodajah sodobnih držav se spušča obdavčevanje na podlagi zemljiške rente, da pri tem sploh ne omenjamo pavšalnega obdavčevanja na osnovi površine kmetijskih zemljišč. V uporabi pa so razni sistemi, ki temeljijo na obdavčevanju doseženega dohodka (dejanskega, poprečnega ali ocenjenega), kakor tudi v kombinaciji z raznimi premoženjskimi davki (lastnik: je zavezanec za davek na zemljiško rento in na obresti od kapitala, investiranega v zemlji - zakupnik: pa za davek od dohodka, doseženega s kmetijsko proizvodnjo). Kot osnovni cilj vseh teh kombiniranih načinov je povečanje obsega kmetijske proizvodnje, to je, da bi tudi sistem davkov pospeševal (oziroma ne zaviral) doseganje ciljev na področju kmetijstva. Sistem obdavčevanja kmečkih gospodarstev v posamezni državi pa prav gotovo v prvi vrsti pogojujejo lastninska in produkcijska razmerja, pri čemer pa ni nepomemben kriterij možnost izvajanja določenega sistema v praksi, kar še posebej velja za manj razvite dežele. V strokovni literaturi trdijo posamezni avtorji, da ni dežele, ki ne ustrezno rešila vprašanja ocene dohodka kmečkih gospodarstev.

Kadar je davčna osnova dohodek iz kmetijske proizvodnje, je možnih več variant davčne osnove in sicer: kosmati dohodek, čisti dohodek in dobiček. Pri tem moramo poudariti, da se uporablja predvsem čisti dohodek, ki se ugotovi tako, da se kosmati dohodek zmanjša za materialne stroške in stroške najete delovne sile. V zvezi z ugotavljanjem čistega dohodka je temeljno vprašanje načina ugotovitve obdavčljivega dohodka. Poznamo tri osnovne načine ugotovitve davčne osnove in sicer: na podlagi prijave zavezanca, na podlagi uradne ocene in na podlagi ocene po določenih znanih znakih oziroma dejstvih.

Prav gotovo je način na podlagi prijave zavezanca najsoodnejši in najbolj demokratičen, ker je možno uveljavljati vse objektivne in subjektivne momente, ki vplivajo na višino obdavčljivega dohodka oziroma na davčno sposobnost. Vendar pa ta sistem zahteva od davčnega zavezanca, da vodi vsaj najosnovnejše evidence o dohodkih in stroških, pri najpolnejši obliki tega sistema se zahteva vodenje knjigovodskih evidenc. Število držav, kjer se uporablja obdavčitev na podlagi davčne prijave je kljub neomejenim kmetijskim površinam v lasti posameznikov majhno (ZDA, Anglija, Švica, Nemčija), večje pa je število držav, kjer se uporablja ta način le za določene davčne zavezanca (npr. Avstrija le 5% vseh davčnih zavezancev), ki presežejo določen obseg poslovanja oziroma katerih premoženje presega določeno velikost.

Način ugotavljanja davčne osnove na podlagi prijave, kjer so osnova knjigovodski podatki, je z vidika davčne službe najlažji.

Obdavčevanje na podlagi prijave, vendar brez ustreznih evidenc, pa povzroča v praksi vrsto težav.

Za presojo realnosti prijavljene davčne osnove mora imeti v tem primeru davčna služba določene dejanske podatke oziroma normative, ki služijo za oceno davčne osnove. Ta način zahteva zelo strokovno davčno službo in razmeroma natančno presojo prijavljenega dohodka vsakega davčnega zavezanca.

Takšnemu načinu presoje prijavljene davčne osnove pa se močno približuje drugi način ugotavljanja davčne osnove, to je na podlagi uradne ocene. Pri tem načinu morajo biti ocene davčne službe strokovne in nepristranske. Ta način ugotavljanja davčne osnove je bil v Jugoslaviji uporabljen do leta 1954, to je sistem obdavčevanja dohodnine v kmetijstvu, ki je bil po tem letu opušen zaradi pomanjkljivosti in zahtevnosti pri ocenjevanju, predvsem pa zato, da bi se z novim načinom obdavčevanja po katastrskem dohodku pospeševalo delovanje na povečanje obsega kmetijske proizvodnje.

V svetu pa se najpogosteje uporablja tretja metoda, to je ugotavljanje davčne osnove na podlagi znanih znakov oziroma dejstev. Za to metodo ocenjevanja dohodka kmečkih gospodarstev se v svetu odločajo zaradi specifičnosti kmetijske proizvodnje (majhna specializacija proizvodnje, velik delež lastnega reprodukcijskega materiala, vpliv naravnih pogojev na letino, majhen delež tržno usmerjene proizvodnje) in usmerjenosti davčne politike za pospeševanje kmetijske proizvodnje ter ne nazadnje zaradi težav in pomanjkljivosti pri ugotavljanju ali ocenjevanju dohodka po drugih metodah. Pri tej metodi je lahko ocena dohodka sintetična ali analitična. Pri sintetični metodi je izhodišče za oceno dohodka cena zemlje, zakupnina ali drugi kriteriji. Ta metoda je uporabljiva predvsem v kapitalističnem svetu, kjer je promet z zemljišči bolj razvit. Po analitični metodi se dohodek oceni z oceno donosa posameznega zemljišča na podlagi statističnih podatkov za podobna zemljišča ali pa na osnovi primerjave z vzorčnim zemljiščem, kjer so idealni naravni in ekonomski pogoji (npr. Avstrija).

Če ocenjujemo ustreznost posameznega načina z vidika točnosti glede na dejanski dohodek, je vsekakor najnatančnejša in najnaprednejša ocena donosa vsake konkretne parcele (parcelni kataster) in nato način ocenjevanja na osnovi primerjave z vzornimi parcelami (reprezentativni kataster). Koliko natančno se z navedenimi metodami ocenjevanja približa dejanskemu dohodku, pa je odvisno od števila znakov oziroma dejstev, ki se vzamejo kot elementi za ocenjevanje ter od ažurnosti spremljanja dejanske vrednosti oziroma višine teh zakonov.

4. NEKATERI VIDIKI OBDAVČEVANJA DOHODKOV IZ KMETIJSTVA PO DEJANSKEM DOHODKU

Po sistemu katastrskega dohodka so v načelu obdavčeni dohodki vsakega zemljišča, ki ga je možno izkoriščati za kmetijsko proizvodnjo, ne glede na okoliščino, ali ga lastnik izkorišča za tak namen ali ne. Ker se po sistemu katastrskega dohodka ne obdavčujejo nadpoprečni doseženi dohodki, deluje pospeševalno na večanje produktivnosti in s tem povezano možnost razširitve in modernizacije kmetijske proizvodnje. Za davčne organe je izračun davčnih in drugih družbenih obveznosti enostaven.

Slabosti, ki jih ugotavljamo pri uporabi katastrskega dohodka, kot davčne osnove so bile v tem, ker se katastrski dohodek ni prilagajal gibanju cen kmetijskih pridelkov in spremembam v strukturi kmetijske proizvodnje. Zato tudi katastrski dohodek zaostaja za gibanjem narodnega dohodka v kmetijstvu. Navedeno zaostajanje je možno nadomestiti z valorizacijo katastrskega dohodka.

Pri obdavčevanju na podlagi dejanskega dohodka je potrebno izhajati iz načela, da je oblikovanje in delitev dohodka več ali manj podobno kot velja za druge zavezanca s samostojnimi gospodarskimi ali poklicnimi dejavnostmi, vendar je zaradi specifičnega načina gospodarjenja na kmetijah ugotavljanje zahtevnejše.

Pri ugotavljanju dejanskega dohodka je potrebno upoštevati predvsem dohodek dosežene s prodajo pridelkov, vrednost naravnih potrošnje, razna nadomestila, premije itd. V celotni dohodek bi bilo potrebno všteti tudi dohodek od raznih postranskih dejanov (npr. domača obrt, kmečki turizem) in od raznih postranskih gospodarskih dejavnosti.

Za ugotovitev dejanskega dohodka se morajo upoštevati vse dejanske stroške, ki so potrebni za doseg dohodka vključno amortizacije.

Glede na pobude o postopni uvedbi obdavčevanja dohodka iz kmetijstva po dejanskem dohodku, je potrebno delovanje tega sistema obdavčitve natančneje proučiti tudi z vidika njegovih pozitivnih in negativnih strani, ki se bodo pokazale ob upoštevanju stanja razvoja zasebnega kmetijstva v SR Sloveniji, zlasti pa:

1. Obdavčevanje dohodkov iz kmetijstva po dejanskem dohodku je v osnovi pravičnejše, ker temelji na dejansko doseženih dohodkih in popolneje uresničuje ustavno načelo, da vsako prispeva k kritju potreb po ekonomski zmogljivosti. Glede na to, da so se z velikim obsegom vlaganj v kmetijstvo v preteklem obdobju (preko zadruženosti in tudi preko individualnega usmerjanja) razvile tudi nekatere vrste kmetijske proizvodnje, ki niso več neposredno ali v celoti vezane na obdelovanje zemljišč, jih zato veljavni sistem ugotavljanja sodobne tehnologije se je poleg tega dejansko doseženi dohodek pri določenih vrstah proizvodnje povečal do take mere, da bistveno presega katastrski dohodek kot poprečni možni dohodek. Po veljavnem sistemu ugotavljanja dohodka se tako doseženih dohodkov ne zajema v osnovno obdelanih ali celo neobdelanih zemljišč (v pogostih primerih tudi iz povsem objektivnih razlogov kot ostarelost, delovna nezmožnost ipd.), doseženi dohodek znatno pod poprečnim možnim dohodkom, ugotovljenim po sistemu ugotavljanja katastrskega dohodka, na katerega so naravnane davčne in druge družbene obveznosti.

Individualno upoštevanje navedenih in še nekaterih drugih okoliščin je možno upoštevati le po sistemu ugotavljanja dejanskega dohodka.

2. Sistem dejanskega dohodka zagotavlja realno ugotovitev ekonomske zmogljivosti vsakega zavezanca posebej. Ta okoliščina pa ni pomembna le z vidika ustrežnejše naravnane davčnih in drugih družbenih obveznosti kmetov temveč tudi zaradi ustrežnejše naravnane odstopnosti deleža, ki ga prispeva družba za sofinanciranje nekaterih oblik skupne porabe. To velja predvsem za sistem starostnega zavarovanja kmetov, kjer je združeno delo udeleženo s kar 70% sredstev za pokrivanje izdatkov tega zavarovanja. Brez dvoma bi bil ta delež združenega dela nižji, če bi zagotavljalo sredstva le za krog ekonomsko šibkejših zavezancev.

3. Na podlagi dejanskega ugotovljenega dohodka je zagotovljena tudi realnejša presoja o upravičenosti občanov do določenih pravic

(troški dodatek, priznavalnine, štipendija ipd.) v primerih, ko se pri ugotavljanju socialnega stanja upoštevajo tudi dohodki iz kmetijstva. Nadalje sistem dejanskega dohodka v večji meri omogoča upoštevanje socialnih razmer z majhnimi otroki, ostareli dela nezmožni ipd.), kot to omogoča veljavni sistem, ki temelji na cenzusih katastrskega dohodka, katerega pa v takih primerih ni možno doseči.

4. Sistem obdavčevanja dejanskega dohodka pa ne sme pomeniti odstopanja od načela sedanje ureditve obdavčevanja kmetijstva, ki predpostavlja, da je lastnik dolžan zemljišče obdelati in se zato odmerjajo davčne in druge obveznosti od vsakega zemljišča, ki se da izkoriščati za kmetijsko proizvodnjo ne glede na to, ali se v resnici tako izkorišča ali ne. Ob tem uveljavljanju obdavčitve po dejanskem dohodku bi se lahko posameznik, ki jemlje zemljišče kot obliko naložbe premoženja in ga ne obdeluje in zato tudi ne dosega dohodka, izmaknil obdavčtvi in drugim družbenim dajatvam. Zato bo v takšnih primerih potrebno oceniti možni dohodek na podlagi določenih normativov.

5. V kolikor bi obdavčitev želeli osloniti na individualno ugotovljeni dejanski dohodek, bi bilo potrebno vseh 195.991 zavezancev preiti na letno napoved doseženega dohodka, kar pomeni, da bi vsi navedeni zavezanci za izdelavo take napovedi vodili najnujnejše evidence. Istočasno bi bilo potrebno, da zaradi presoje davčnih napovedi davčna služba vsaj v globalu spremlja pridobivanje in trošenje dohodkov zavezancev.

V primeru, da se davčna služba ne organizira za tekoče spremljanje pridobivanja in trošenja prihodkov, bo tudi kontrola prijav po odmerjenih organih lahko slonela le na oceni ali na nekaterih objektivnih kriterijih (kot površina zemljišča, način obdelave, cena pridelkov ipd.) – torej bi se posredno posluževali katastrskih evidenc.

6. Obdavčitev po dejanskem zahteva najnujnejše spremljanje in evidentiranje vseh dejanskih pridelkov in stroškov pri kmetijski proizvodnji. To pa samo po sebi zahteva vodenje določenih evidenc, na podlagi katerih davčni zavezanec predloži prijavo.

Od odstotnosti vsakršnih evidenc bi za davčne organe predstavljalo poseben problem vsako dokazovanje vrednotenja proizvodnje, to velja za prodane proizvode kot vrednostne lastne potrošnje. Tudi v kolikor bi bil pridelke količinsko ugotovljen, bi lahko v določenih primerih nastopile težave z dokazovanjem dohodka, saj so občasno tudi težave s prodajo pridelkov (preobilne sadna letina, zato del pridelka oddan kot industrijsko sadje ipd.).

Ob odstotnosti vsakršnih evidenc ali ob vodenju nepopolnih evidenc, bi nastopile tudi določene težave v zvezi z uveljavljanjem oziroma priznavanjem stroškov. Pri tem predstavlja poseben problem priznavanje amortizacije, ki ni izvršnega niti popisa niti cenitev osnovnih sredstev.

Glede na produktivnost v zasebnem kmetijstvu, visoke stroške zlasti amortizacijo kmetijske opreme, ki je pogosto predimenzionirana ocenjujemo, da bo vrsta davčnih napovedi izkazovala negativno stanje, katerega davčni organi ne bodo uspeli izpodbijati.

7. O načinu prodaje kmetijskih proizvodov odloča kmet sam. Različne okoliščine (bližina potrošniških središč) vplivajo na to, ali svoje pridelke prodaja preko organiziranega odkupa, ali prosto na trgu. Zato bi bili davčnim organom v zvezi s presojo davčnih napovedi dostopni natančni podatki o prodaji pridelkov preko organiziranega odkupa. Medtem ko bi morali z inšpekcijskimi pregledi ugotavljati tudi promet mimo organiziranega odkupa.

8. V skladu z dogovorom skupščin republik in avtonomnih pokrajin o temeljih davčnega sistema se pri obdavčevanju po dejanskem dohodku iz kmetijstva uporabljajo progresivne davčne stopnje. Od davčne politike vsake republike oziroma občinskih skupščin pa je odvisno v kolikšni meri se določi stopnja davčne progresije. Pri dosledni uporabi obdavčevanja po dejanskem dohodku se torej obdavčuje dejansko doseženi dohodek, to je tudi dohodek, ki ga doseže zavezanec z nadpoprečno produktivnostjo dela oziroma sredstev.

9. Kot ne nepomemben naj ob tej problematiki opozorimo še na problem uprav za družbene prihodke. Dejstvo je, da uprave za družbene prihodke v sedanjem obsegu niso sposobne z vso odgovornostjo prevzeti naloge obdavčevanja dejanskega dohodka iz kmetijstva kot edinega možnega sistema. Na to ugotovitev nas navajajo izkušnje z obdavčevanjem samostojnih poklicnih dejavnosti po dejanskem dohodku. S tem pa ne mislimo, da davčnih služb ne bi bilo mogoče tako razširiti in v določeni dobi usposobiti, da bi lahko tudi te naloge zadovoljivo izvajale.

5. PREDLOG MOŽNEGA PREHODA NA OBDAVČITEV PO DOHODKU

Kot temeljno izhodišče predlaganih rešitev je pospeševanje razvoja kmetijske proizvodnje, še zlasti družbeno organizirane ter povečanje produktivnosti dela preko procesa združevanja dela, sredstev in zemlje in uvajanje temeljnih družbenoekonomskih odnosov na področju zasebnega kmetijstva, ki bodo zagotavljali hitrejši proces združevanja kmetijske proizvodnje. Ker veljavni sistem davčnih olajšav ni bil v zadostni meri naravnani na odpravo posledic, ki iz tega izvirajo, bo potrebno pri oblikovanju novega davčnega sistema diferencirano obravnavati individualnega kmeta od združenega kmeta in sicer tako, da se stimulira proces združevanja. Z davčno politiko naj bi onemogočili dohodkovno diferenciacijo, ki ne izvira iz dela, predvsem pa naj bi z drugimi ukrepi preprečevali nekatere pojave odlivanja družbenih sredstev v privatno lastnino. Problemi dohodkovnih razlik, ki nastajajo zaradi vlaganja družbenih sredstev v razvoj zasebnega kmetijstva, se pojavljajo v najostrejših oblikih v primerih, ko gre za neorganizirano proizvodnjo ali pa ne pride do uveljavitve ustrezne dohodkovne povezanosti v okviru združnih ali drugih kmetijskih organizacij.

Ob tem velja opozoriti, da posledic nastajanja socialnih razlik ne bo mogoče odpraviti le z ukrepi davčne politike, temveč bo za doseg teh ciljev potrebno spremeniti sistem financiranja skupne porabe, predvsem s področja socialne varnosti (sistem prispevkov za zdravstveno in starostno zavarovanje kmetov, kjer se večji del prispevkov določa v pavšalu, torej neodvisno od doseženega dohodka).

Pri odločitvi o ustreznem sistemu obdavčevanja dohodkov kmetijskih gospodarstev je potrebno upoštevati njihovo dohodkovno sposobnost. Primerjava višine dohodkov, ki jih dosežajo v poprečju kmečka gospodarstva s pretežno kmetijsko dejavnostjo, z dohodki v družbenem sektorju kmetijstva in sploh z dohodki z drugimi dejavnostmi, kaže na močno zaostajanje dohodkov v zasebnem kmetijstvu. To ugotovitev potrjujejo celo nekateri podatki o dohodkih usmerjenih kmetij, ki naj bi glede na specializirano kmetijsko proizvodnjo z večjo produktivnostjo le dosegla višje dohodke. Vzroki

takšnega stanja so predvsem v večjih stroških in nizkih dohodkih zaradi razdrobljenosti kmečkih posesti, neugodni starostni strukturi in nizki produktivnosti.

Glede na raznolikost kmečkih gospodarstev (pretežno kmetije pretežno kmetije z dodatnimi viri dohodkov iz drugih dejavnosti) bi bilo potrebno dohodkovno sposobnost teh gospodarstev še temeljitje proučiti in glede na razvojne cilje v kmetijstvu temu prilagoditi tudi davčno politiko.

Večja dohodkovna diferenciacija med kmečkimi gospodarstvi pa naši oceni nastaja predvsem zaradi nekaterih vrst specializiranih kmetijske proizvodnje, ki ni vezana na obdelavo zemljišč (npr. rej perutnine), ali je vezana na obdelavo zemljišč v manjši meri (npr. trsninarstvo, drevinarstvo, gojenje cvetic, pridelava vrtnin itd.) in glede na višino doseženega dohodka sploh niso bile obdavčene oziroma niso bile ustrezno obdavčene. Glede na tako različno dohodkovno sposobnost kmečkih gospodarstev, predvsem pa zaradi nizkih osebnih dohodkov pretežnega števila kmečkih gospodarstev ocenjujemo, da bi bilo glede na pospeševanje razvoja kmetijske proizvodnje možno dohodek kmečkih gospodarstev, ki se ukvarjajo s klasičnim načinom gospodarjenja, ugotoviti na podlagi vnaprej določenih meril oziroma normativov. Po takih merilih ugotovljeni dohodek ne bi bistveno odstopal od dejanskega dohodka. S tem načinom bi zavezovalci v obdavčitev tudi neobdelana oziroma slabo obdelana zemljišča.

Glede na navedene lastnosti posameznih uporabljenih sistemov obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva ocenjujemo, da je primeren in potreben postopen prehod na sistem ugotavljanja in obdavčevanja dohodka. Dohodek kmečkega gospodarstva se naj bi za določen krog zavezancev ugotovil na podlagi dejansko doseženega dohodka, z ostale zavezanca pa na podlagi dohodka, ugotovljenega po vnaprej določenih normativih pridelkov in cen kmetijskih pridelkov, vendar bi morala biti tudi tem zavezancem dana možnost, da se odločijo za prehod na obdavčitev po dejanskem dohodku, seveda pod pogojem da vodijo ustrezne evidence.

Sistem obdavčevanja po dejanskem dohodku bi se uvedel za krogo zavezancev, ki dosega višji dohodek iz vrst proizvodnje, ki niso a pa so le v manjšem obsegu vezani na obdelavo zemljišč kot:

- reja perutnine,
- pitanje govedi in prašičev na industrijski način,
- specializirana proizvodnja sadja in grozdja, jagodičevja, vrtnin in podobno.

Kljub določenim možnim poenostavitvam v postopku ugotavljanja dohodka je v teh primerih vodenje evidenc o dohodkih in izdatkih ter evidenc osnovnih sredstev neizogibno.

Za ostale zavezanca, katerih doseženi dohodek je v pretežni meri vezan na obdelavo zemljišč, bi se dohodek ugotavljal vsako leto vendar na podlagi določenih meril oziroma normativov in sicer:

- površina zemljišča in
- katastrske kulture po podatkih iz katastrskega operata,
- vrste in količine doseženih pridelkov, ki jih za določeno območje sprejme kmetijska živilska razvojna skupnost Slovenije, ob upoštevanju proizvodne sposobnosti zemljišč,
- tekočih cen glavnih kmetijskih pridelkov in stroškov proizvodnje, ki jih predpiše Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- ekonomski ter geografski pogoji; vpliv družbenih naložb, I

neposredno ali posredno vplivajo na pogoje pridobivanja dohodka (oddaljenost od prometnih vez in potrošniških središč, komasacije, melioracije, upoštevanje reliefnih značilnosti ipd.), določeni s posebnim predpisom, s čimer bi se posredno zajemala tudi diferencialni zemljiška renta.

Predlagani način ugotavljanja in obdavčevanja po dejanskem dohodku naj bi zajel le manjši krog zavezancev in sicer tiste, ki v večji obsegu dosega dohodke iz vrst kmetijskih dejavnosti, ki niso vezane na obdelavo zemljišč. Zato naj bi se za večino zavezancev ugotavljal in obdavčeval dohodek, ugotovljen na podlagi meril o normativov. Pri ugotavljanju dohodka na podlagi meril in normativov naj bi se upoštevalo večje število znakov oz. indikatorjev dohodka, da bi se s tem v čimvečji meri lahko približali dejanskemu dohodku. Istočasno je potrebno v sistem ugotavljanja dohodka vgrajiti elemente, kateri bi omogočili sprotno prilagajanje ugotovljenega dohodka dejanskemu dohodku.

Da bi lahko zajemali v obdavčitev tudi rento, ki nastane zaradi neposrednih (melioracije) ali posrednih (razvoj infrastrukture, novi urbani naselji in gospodarskih središč) družbenih vlaganj, bo potrebno upoštevati v normativih čimveč karakterističnih znakov z čimmanjša območja z enakimi ali podobnimi naravnimi, tržnimi in drugimi pogoji, s tem pa naj bi pri obdavčevanju v določeni meri zajeli tudi nadpoprečne dohodke.

Z doslednim upoštevanjem teh izhodišč pri določitvi meril oziroma normativov pri ugotavljanju dohodka bo tudi dosledneje uveljavljeno ustavno načelo, da prispeva k zadovoljevanju splošnih družbenih potreb sorazmerno več tisti, ki dosega večji dohodek.

Glede na to, da se bo za večino zavezancev ugotavljal dohodek pri merilih, bo ta sistem pospeševalno deloval na povečanje kmetijske proizvodnje. V obdavčitev bodo zato zajeta tudi neobdelana oziroma slabo obdelana zemljišča, ker se bo ugotavljal možni dohodek tudi na teh zemljišč.

Ker izpada dohodka, ugotovljenega po merilih in normativih zaradi nekaterih objektivnih vzrokov ne bo mogoče individualno upoštevati pri ugotavljanju dohodka, naj bi se taka okoliščina upoštevala z davčnimi oprostitvami in olajšavami. Kriterije za priznavanje davčnih olajšav zaradi socialnih razlogov naj bi določale občinske skupščine, ker bi s tem lahko v čimvečji meri upoštevale stanje v občini medtem ko naj bi olajšave v zvezi s pospeševanjem raznih oblik združevanja kmetov urejali enotno v SR Sloveniji.

Nov način ugotavljanja dohodka iz kmetijstva bo zahteval tudi proučitev in ustrezne spremembe v zvezi z vključevanjem kmetov v proces svobodne menjave dela, predvsem pa sočasno spremeni predpisov s področja njihove socialne varnosti.

Ugotavljanje in obdavčevanje na podlagi dohodka bo mogoče zaradi predhodnega sprejetja predpisala v novem načinu ugotavljanja dohodka in tehnične izvedbe, izvesti postopoma.

42. člen

Zavezanec za davek iz kmetijske dejavnosti (v nadaljnjem besedilu: davek iz kmetijstva) je delovni človek, ki dosega dohodek – z opravljanjem kmetijske dejavnosti kot lastnik, imetnik prave uporabe ali uživalec zemljišča, ki je vpisan v katastrskem operatu stanju na dan 1. decembra pred letom, za katero se odmerja davek – s kmetijsko proizvodnjo iz 45. člena tega zakona.

Če uporabljata zemljišče kdo, ki ni vpisan v zemljiškem katastru kot njegov lastnik, imetnik pravice uporabe ali uživalec in tudi ni zakupnik, lahko davčni organ davek iz kmetijstva odmeri uporabniku zemljišča.

Spremembe glede zavezanca za davek iz kmetijstva, ki nastanejo med letom, veljajo od 1. januarja naslednjega leta, če so na predpisan način priglašene v roku, ki ga določajo predpisi o vzdrževanju zemljiškega katastra.

Za geodetske zadeve pristojni občinski upravni organ je dolžan o spremembah iz prejšnjega odstavka obvestiti davčni organ tudi v primerih, ko te do 1. decembra tekočega leta še niso bile izvedene v katastrskem operatu.

43. člen

Če tvori več lastnikov, imetnikov pravice uporabe ali uživalec zemljišča eno samo gospodinjstvo, je davčni zavezanec praviloma eden izmed njih, kot predstavnik gospodinjstva.

44. člen

Davek iz kmetijstva se odmerja po dohodku.

Dohodek iz kmetijstva, ki ga doseže zavezanec s kmetijsko proizvodnjo, vezano na obdelavo zemljišča, se ugotavlja po načelih, ki bodo določena s posebnim zakonom.

Dohodek iz kmetijstva, ki ga zavezanec doseže iz gozda, se ugotavlja od vrednosti lesa, odkazanega za posek, skladno z gozdnogospodarskim načrtom in dinamiko njegovega izvajanja. V dohodek se ne všteta vrednost lesa, odkazanega za drva in tudi ne od tistega dela lesa za neposredno lastno uporabo, ki je namenjena za gradnjo ali obnovo gospodarskih in stanovanjskih poslopij kmečkega gospodarstva. Dohodek ugotovi davčni organ glede na količino lesa in del prodajne cene lesa, ki pripada lastniku gozda po točki b) 1. člena zakona o gozdovih (Uradni list SRS, 16-135/75). Podatke o količini in ceni lesa sporoči davčnemu organu gozdnogospodarska organizacija.

Dohodek iz kmetijstva, ki ga doseže zavezanec z določenimi kmetijskimi proizvodnjami, ki niso ali so le v manjšem obsegu vezane na obdelavo zemljišč in dosega s tem višje dohodke, se ugotavlja po dejanskem dohodku.

45. člen

Dejanski dohodek se ugotavlja za davčne zavezance, ki se ukvarjajo z naslednjimi vrstami kmetijske proizvodnje:

1. z rejo perutnine,
2. s paitanjem govedi in prašičev na industrijski način, ki ni vezano na doma pridelano krmo, kot tudi v primerih, ko število živine za najmanj eno tretjino presega število, kakršno je mogoče doseči na ustreznih kmetijskih površinah po normativih, ki jih predpiše Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
3. s farmsko rejo drugih živali, razen čebel in ovac,
4. s specializirano proizvodnjo jagodičevja, vrtnin, cvetja, drevesničarstva, trsninarstva in drugih kultur, ki jih določi občinska skupščina, ter s specializirano proizvodnjo sadja in grozdja, razen organizirane proizvodnje z organizacijami združenega dela.

46. člen

Osnova za davek iz kmetijstva je ostanek čistega dohodka iz kmetijske dejavnosti zavezanca.

Ostanek čistega dohodka se ugotovi tako, da se:

1. celotni dohodek doseže s kmetijsko proizvodnjo zmanjša za materialne stroške in amortizacijo;
 2. ugotovljeni dohodek zmanjša za zakonske in pogodbene obveznosti ter druge dajatve, ki se krijejo iz dohodka;
 3. tako ugotovljeni čisti dohodek, se zmanjša za:
 - osebni dohodek zavezanca pa 10. členu tega zakona, če mu je delo na kmetiji edina zaposlitev in je na tej osnovi zdravstveno in pokojninsko zavarovan in osebni dohodek delavcev, ki so pri zavezancu v delovnem razmerju,
 - osebni dohodek zakonca in drugih družinskih članov, če jim je delo na kmetiji edina zaposlitev in so na tej osnovi zdravstveno in pokojninsko zavarovani,
 - sredstva skupne porabe delavcev in družinskih članov v višini in pogojih ter merilih, ki veljajo za delavce v organizacijah združenega dela na področju kmetijstva;
 - 4. po izvedeni razporeditvi čistega dohodka predstavlja preostali znesek ostanek čistega dohodka.
- Pri zavezancu, ki je obdavčen po dejanskem dohodku se za celotni prihodek šteje dohodek, dosežen z blagovno proizvodnjo in vrednost lastne porabe članov gospodarstva.
- Pri zavezancu, kateremu se ugotavlja dohodek po drugem in tretjem odstavku 44. člena, se ostanek čistega dohodka ugotovi po 2. 3. in 4. točki tega člena.

47. člen

Pri zavezancu, ki dosega dohodek po drugem, tretjem in četrtem odstavku 44. člena, se ugotovljeni dohodki seštevajo; ostanek čistega dohodka se ugotovi po 2., 3. in 4. točki 46. člena.

V primerih, ko se dohodek iz kmetijstva ugotavlja po dejanskem dohodku, se iz dohodka, ugotovljenega po drugem odstavku 44. člena izloča celotni ali sorazmerni del dohodka tistih kmetijskih površin, katerih pridelki so udeleženi v proizvodnji, za katero se ugotavlja dejanski dohodek.

Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v soglasju z Republiško upravo za družbene prihodke izda navodilo o obsegu in načinu izločanja kmetijskih površin iz sistema ugotavljanja dohodka po drugem odstavku 44. člena.

48. člen

Glede priznavanja stroškov in amortizacije se za zavezance, ki se jim ugotavlja dohodek po dejanskem dohodku, smiselno uporabljajo določbe 65. 66. in 57. člena tega zakona.

Razen stroškov po določbah iz prejšnjega odstavka se za stroške kmetijske proizvodnje štejejo tudi:

- Ždelo zavezančevega zakonca in drugih družinskih članov v višini povprečnega mesečnega čistega osebnega dohodka kmetijskega delavca v SR Sloveniji, če jim je delo na kmetiji edina zaposlitev, in če obseg kmetijske proizvodnje glede na določene normative zahteva tudi delo zavezančevega zakonca in družinskih članov ter njihovih osebnih dohodkov ni možno upoštevati po drugi alineji 2. točke 46. člena,
- izdatki za občasna dela, če so bili glede na specifičnost kmetijske proizvodnje nujno potrebni za doseganje celotnega prihodka.

Izdatki za osebni dohodek zavezančevega zakonca in drugih družinskih članov, ter izdatki za občasna in začasna dela, se priznajo, če je bil zanje plačan davek po odbitku po stopnji, ki jo določi občinska skupščina.

Pri obračunu amortizacije se upoštevajo osnovna sredstva, ki jih zavezanec uporablja pri opravljanju dejavnosti zaradi katere je preuvsršen na obdavčitev po dejanskem dohodku.

Če se ta osnovna sredstva uporabljajo tudi za druge gospodarske dejavnosti, se pri obračunu amortizacije upošteva sorazmerni del.

Navodilo glede priznavanja stroškov izda Republiška uprava za družbene prihodke v soglasju z Republiškim komitejem za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

49. člen

Stopnje davka iz kmetijstva so progresivne.

50. člen

Zavezanci davka iz kmetijstva, ki se jim ugotavlja dejanski dohodek, so dolžni voditi evidence, ki jih predpiše Republiška uprava za družbene prihodke.

Ne glede na določbe prejšnjega odstavka se lahko za določene vrste kmetijske proizvodnje iz 45. člena tega zakona za določeno dobo ugotavlja dejanski dohodek na podlagi normativov; vrste kmetijske proizvodnje in dobo ter normative določi Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v soglasju z Republiško upravo za družbene prihodke.

Če organ za družbene prihodke na podlagi zbranih podatkov ali ugotovitve spozna, da evidence niso v redu in da podatki v njih niso verodostojni, da so podatki iz napovedi nepopolni ali nepravilni, ugotovi osnovo za davek na podlagi cenitve prihodkov, oprte na podatke o načinu in obsegu zavezančevega poslovanja in obsegu zaposlovanja delavcev ter na podlagi vseh konkretnih dejstev in pogojev, v katerih zavezanec posluje ali s primerjavo z drugimi zavezanci, ki poslujejo v podobnih pogojih.

51. člen

Davek iz kmetijstva od dohodka ugotovljenega po drugem odstavku 44. člena tega zakona se plačuje od dohodka zemljišč, ki se jih da izkoriščati za kmetijsko proizvodnjo, in sicer ne glede na to, ali se v resnici tako izkoriščajo, ali ne.

Davek iz kmetijstva se ne plačuje od dohodka zemljišča, ki ga je pristojni organ na podlagi zakona prepovedal izkoriščati za kmetijsko proizvodnjo.

52. člen

Občinske skupščine priznajo posebne davčne oprostitve oziroma olajšave zavezancem:

V primerih elementarnih nezd, rastlinskih boleznih in škodljivcev, drugih izrednih dogodkov, ki jih zavezanec ni mogel preprečiti, če je bil donos na posamezni parceli ali na več zemljiških parcelah zaradi tega manjši:

olajšava se prizna tako, da se dohodek od vsake take parcele posebej zmanjša za toliko odstotkov, za kolikor se je na njej zmanjšal donos;

2. za zemljišča v obmejnem pasu in na vodnih ter naravnih rezervatih, katerih izkoriščanje je z ukrepom pristojnega organa omejeno, ter na zemljišča, katerih izkoriščanje je zaradi visokonapetostnih daljnovodov ali drugih naprav zmanjšano ali onemogočeno;

3. zavezancem iz takih hribovitih območij, kjer so proizvodni, ekonomski in prometni pogoji še posebej slabi v primerih, da se obdelujejo zemljišča v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih;

4. zavezancem, ki so zdravstveno zavarovani kot kmetje ter združenim kmetom, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva, ki preživljajo mladoletne otroke ali za delo nezmožne družinske člane in preživljajo otroke, ki so na rednem šolanju, na poklicnih, srednjih, višjih in visokih šolah v primerih, da obdelujejo zemljišča v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih.

Zavezancu davka iz kmetijstva po dejanskem dohodku, se priznavajo olajšave po 4. točki 52. člena ter olajšave za vlaganja sredstev za zboljšanje in razširjanje materialne osnove dela ob smiselni uporabi 75. člena tega zakona.

Za mladoletne otroke po tem členu se štejejo otroci do 15. leta starosti oziroma do 17. leta, če se šolajo v osnovni šoli, če nadaljujejo šolanje v usmerjenem izobraževanju za pridobitev strokovne izobrazbe in niso v delovnem razmerju, vendar največ do 26. leta starosti.

Za nezmožne za delo po tem členu se štejejo ženske stare nad 60 let in moški stari nad 65 let, ženske v letu, v katerem so rodile, ter druge osebe, za katere je z odločbo pristojnega organa ali zdravniškim spričevalom ugotovljena več kot 50% trajna nezmožnost za delo.

53. člen

Združenemu kmetu, ki je v okviru proizvodnega sodelovanja v organizaciji združenih kmetov oziroma z organizacijo združenega dela ali proizvodno skupnostjo kmetov združil svoje delo in zemljišča tako, da se oblikuje kompleks skupne proizvodnje za dalj kot eno leto, se odmerjeni davek iz kmetijstva, ki sorazmerno odpade na tako zemljišče, zniža za 50%.

Ne plačuje se davek iz kmetijstva za zemljišče, ki ga je zavezanec oddal družbenopravno osebi v zvezi z uveljavljanjem pravice do preživninskega varstva kmetov.

V primerih, ko zavezanci vlagajo sredstva v družbeno organizirano modernizacijo gospodarstva in v preureditev stanovanjskih in gospodarskih prostorov v turistične namene; občinska skupščina lahko prizna posebno olajšavo v višini 20% od odmerjenega davka za dobo 5 let.

54. člen

Če pride na podlagi odločbe državnega organa do spremembe v lastni zemljišča, se na zahtevo zavezanca ali državnega organa odpiše del davka iz kmetijstva, ki odpade na to zemljišče, in sicer za vsa leta, v katerih zavezanec zaradi takih sprememb od njega ni imel dohodka, čeprav postopek za izvedbo sprememb še ni končan.

Davek po prvem odstavku tega člena se odpiše tudi, kadar lastnik podari zemljišče kmetijski zemljiški skupnosti, organizaciji združenega dela ali drugi samoupravni organizaciji oziroma skupnosti.

Za podaritev po prejšnjem odstavku velja tudi enostranska izjava volje, ki jo v zakoniti obliki poda lastnik zemljišča.

Odmerjeni davek iz kmetijstva se od zemljišča, ki ga da zavezanec v zakup organizaciji združenega dela ali kmetijski zemljiški skupnosti zaradi izkoriščanja za kmetijsko proizvodnjo za najmanj štiri leta, odpiše.

55. člen

Davka od kmetijstva so trajno oproščeni dohodki od: 1. zemljišča pod stavbami in dvorišč, če niso dana v zakup;

2. dvorišč cerkva;

3. zemljišča, na katerih so nasipi, kanali prekopi in jezovi, objekti za potrebe splošnega ljudskega odpora, obrambni, vrtni in drugi zaščitni nasadi, rovi in druge naprave iz zemlje, ki so potrebne za obrambo pred poplavami, plazovi in za osuševanje ali namakanje.

Oprostite iz prejšnjega odstavka prenehajo, če se zemljišča neha uporabljati v namen, ki daje pravico do oprostitve.

Prenehanje razlogov za oprostitve po tem členu mora davčni zavezanec naznaniti davčnemu organu.

56. člen

Davka iz kmetijstva so začasno oproščeni dohodki od zemljišč:

1. na katerih se z investicijami zavezanca izvede melioracija ali komasacija;
2. na katerih se zasadijo novi vinogradi;
3. na katerih se zasadijo novi sadovnjaki in drugi dolgoletni nasadi.

Navedene oprostitve se priznajo samo, če za kmetijstvo pristojni občinski upravni organ ugotovi, da so bila dela opravljena strokovno in skladno s programi razvoja kmetijstva v SR Sloveniji oziroma v občini.

Natančnejše določbe o tem, katera zemljišča se začasno oproste davka po tem členu, pogoje za oprostitve ter čas oprostitve, predpiše občinske skupščine.

Zčasno oprostitve davka po tem členu uveljavlja zavezanec z vlogo, ki jo vložijo pri davčnem organu. Vlogo je treba vložiti do konca leta, v katerem so nastali pogoji za oprostitve. Če vloga ni pravočasno vložena, se oprostitve prizna šele od 1. januarja naslednjega leta, za pretekla leta pa se trajanje oprostitve skrajša. Davčni organ odloči o zahtevi potem, ko dobi podatke za kmetijstvo pristojnega občinskega upravnega organa.

OBRAZLOŽITEV:

Zaradi spremenjenega načina ugotavljanja dohodkov iz kmetijstva in novega načina oblikovanja davčne osnove, s predlaganim amandmajem spreminjamo celotno poglavje, ki ureja sistem obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva.

Pri opredelitvi davčnega zavezanca se poleg lastnika, imetnika pravice uporabe ali uživalca zemljišča določa kot zavezanec tudi samostojni nosilec določene vrste proizvodnje, za katero se uvaja obdavčevanje po dejanskem dohodku in na tej podlagi tudi samostojno sprejema pravice in obveznosti iz take kmetijske proizvodnje. V primeru, ko v okviru gospodinjstva nastopa več lastnikov, imetnikov pravice uporabe ali uživalcev zemljišča, se omogoča tudi posamična obdavčitev le-teh. S predlagano rešitvijo glede opredelitve davčnega zavezanca je vzpostavljen postopen prehod na obdavčevanje po lastništvu na obdavčevanje po vložnem delovnem prispevku.

Ker veljavni sistem obdavčevanja dohodkov iz kmetijstva, ki temelji na katastrskem dohodku, ni v zadostni meri upošteval različne možnosti doseganja dohodkov iz kmetijstva, predlagamo prehod na sistem ugotavljanja in obdavčevanja po doseženem dohodku. Dohodek kmečkega gospodarstva se bo za krog zavezancev, ki se ukvarjajo s takšno vrsto proizvodnje, ki je vezana na obdelavo zemljišč, ugotavljal po načelih, ki bodo določena s posebnim zakonom.

Tak pristop omogoča, da se v določeni meri v obdavčitev zajemajo nadpovprečni dohodki, istočasno pa tudi neobdelana ali slabo obdelana zemljišča, ker se bo tudi za taka zemljišča ugotavljal dohodek ne glede na okoliščino, ali so zemljišča obdelana, ali ne.

V zvezi z ugotavljanjem dohodkov iz gozda zadržujemo veljavno ureditev.

Za krog zavezancev, ki se ukvarjajo z določeno kmetijsko proizvodnjo, ki ni ali je le v manjšem obsegu vezana na obdelavo zemljišč in dosega z njo višje dohodke, predlagamo uvedbo obdavčevanja po dejanskem dohodku.

Za zagotovitev enotnega pristopa predlagamo, da bi bile z zakonom konkretno opredeljene vrste proizvodnje, za katere se uvaja obdavčevanje po dejanskem dohodku, medtem ko bi bila določitev meril (obseg proizvodnje, iznad katere se uvaja predlagana obdavčitev) dana v pristojnost občinam in s tem v določeni meri omogočena možnost upoštevanja zastavljene razvojne politike do kmetijstva na njihovem območju.

Na predlog Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlagamo rešitev, po kateri naj bi bili v obdobju, ko so prizadevanja usmerjena v razvoj ovčevre in čebelarstva, dohodki navedenih dejavnosti izvzeti iz sistema obdavčevanja. Prav tako je na predlog Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlagana rešitev, po kateri bi se občani, ki se ukvarjajo s specializirano proizvodnjo sadja in grozdja, preuvsrščali na obdavčevanje po dejanskem dohodku, samo v primeru, ako ne gre za organizirano proizvodnjo z organizacijami združenega dela in zato svoje pridelke prodajajo izven organiziranega odkupa.

Opredelitev celotnega prihodka, dohodka in ugotovitve davčne osnove, kolikor pogoji na področju zasebnega kmetijstva dopuščajo, se približuje rešitvam kot so predlagane pri gospodarskih dejavnostih oziroma ko veljajo v združenem delu. Po predlaganem sistemu se celotni prihodek gospodarstva, ki predstavlja vrednost blagovne proizvodnje in vrednost lastne porabe članov gospodarstva, zmanjša za materialne stroške in amortizacijo. Iz dohodka se pokrivajo zakonske in pogodbene obveznosti, za katere je kot vir opredeljen dohodek (upravne takse vezane na dejavnosti, zavarovalne premije, obresti od kreditov za obratna sredstva in podobno). Iz tako opredeljenega čistega dohodka se pokriva osebni dohodek pri zavezancu zaposlenih delavcev z vsemi obveznostmi iz osebnega dohodka (gospodarski pomočniki), osebni dohodek davčnega zavezanca in osebni dohodki članov gospodarstva, če jim je delo na kmetiji edina zaposlitev in so na tej osnovi tudi zdravstveno ter pokojninsko in invalidsko zavarovani ter za sredstva skupne porabe. Preostali znesek, tako imenovani ostanek čistega dohodka, predstavlja davčno osnovo.

Na podlagi tako ugotovljenega čistega dohodka bi bilo možno tudi na tem področju postopno uveljavljati ustavno načelo, po katerem ima vsakdo, ki dela na kmetiji in mu je to edini oziroma glavni vir sredstev za preživljanje, na podlagi svojega dela v načelu enak družbenoekonomski položaj in v osnovi enake pravice in obveznosti kot delavec v združenem delu. Zato je tudi postopek ugotavljanja dejanskega dohodka naravnano tako, da se čisti dohodek kmetije deli na osebni dohodek nosilca dejavnosti, osebne dohodke zakonca in drugih družinskih članov in na osebni dohodek zaposlenih delavcev z vsemi pravicami in obveznostmi iz osebnega dohodka ter na more-

bitni ostanek čistega dohodka kot osnove za odmero davka iz dejavnosti.

Realizacija predlaganega sistema terja predhodno spremembo in dopolnitev predpisov s področja zdravstvenega varstva, pokojninskega in invalidskega zavarovanja, starostnega zavarovanja kmetov, zaposlovanja in podobno ter ustrezno dopolnitev družbenega dogovora o merilih in načinu ugotavljanja osebnih dohodkov, ki ga Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, Splošno združenje gospodarske zbornice Slovenije – zveza obrtnih združenj Slovenije, Republiški svet zveze sindikatov Slovenije in druge asociacije, ki povezujejo posamezne vrste davčnih zavezancev.

Dokler po predlaganem sistemu ne bo možno v postopku ugotavljanja čistega dohodka priznati osebnih dohodkov zakonca in drugih družinskih članov, se bo delo le-teh priznavalo med stroške v določenem odstotku od povprečnega čistega osebnega dohodka v kmetijstvu zaposlenih delavcev v SR Sloveniji, pod pogojem, da jim je delo na kmetiji edina zaposlitev in da obseg kmetijske proizvodnje zahteva tudi delo zakonca ali družinskih članov. Takšna rešitev pa pomeni le zniževanje davčne osnove, ne pa tudi priznavanja kakršnihkoli pravic iz naslova vloženega dela.

V izogib dvojni obdavčitvi predlagamo, da se dohodek negozdskih površin, ki so udeležene v proizvodnji, za katero se ugotavlja dejanski dohodek, izloča iz dohodka ugotovljenega po posebnem predpisu, v obsegu in na način kot bo to določal podzakonski predpis, ki ga bo izdal Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Pri ugotavljanju dejanskega dohodka se glede priznavanja stroškov in amortizacije predlaga smiselna uporaba določb, kot veljajo za gospodarske dejavnosti. Razen tega se zaradi specifičnosti kmetijske proizvodnje med stroške priznava delo zavezančevega zakona in družinskih članov ter izdatki za priložnostno zaposlene delavce pod pogojem, da je bil od priznanih dohodkov oziroma izdatkov plačan davek po odbitku. Menimo namreč, da med stroške ni možno priznavati dela oziroma izdatke, od katerih niso bile odvedene vsaj minimalne družbene dajatve.

Amortizacija osnovnih sredstev se priznava po sistemu kot velja za gospodarske dejavnosti. Pri obračunu amortizacije se upoštevajo osnovna sredstva, ki se uporabljajo v proizvodnji, ki se obdavčujejo po dejanskem dohodku. Če se taka osnovna sredstva uporabljajo tudi za druge dejavnosti, se upošteva sorazmerni del.

Amortizacija se bo priznavala le v primeru, če bodo osnovna sredstva na predpisan način evidentirana in to predvsem zaradi ugotovitve njihove dejanske vrednosti, revalorizacije, odpisov in podobno.

Istočasno pa se zavezancu zagotavlja, da bo uveljavljal konkretni obračun amortizacije glede na to, da so lahko izdatki vloženi v osnovna sredstva med zavezanci zelo različni. Način vrednotenja in stopnje amortizacije predpiše Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Ne glede na način ugotavljanja dohodka predlagamo sistem progresivnih stopenj, kar je opravičljivo iz razloga, da se pred ugotovitvijo davčne osnove zavezancu zagotovi osebni dohodek, ki podlega le davku iz osebnega dohodka delavcev. Progresivne stopnje za obdavčitev po dejanskem dohodku so določene tudi že v veljavnem zakonu, prav tako pa nas k temu zavezuje medrepubliški dogovor o temeljih davčnega sistema.

Zavezancem, katerim se ugotavlja dejanski dohodek, se nalaga obvezno vodenje evidenc, ki jih predpiše Republiška uprava za družbene prihodke, na podlagi katerih bodo po preteku leta sestavili davčno napoved za odmero davka iz dejavnosti. Evidentiranje prihodkov, zlasti pa stroškov kot odbitne postavke pri ugotavljanju čistega dohodka je potrebno tako pri zavezancih, ki dosegajo dohodek s prodajo svojih pridelkov mimo kmetijske organizacije kot tudi za zavezance pri katerih se prodaja odvija preko organizacij, s katerimi proizvodno sodelujejo.

Izjemoma pa je možno pri ugotavljanju dejanskega dohodka uporabljati za določeno obdobje in za določene vrste kmetijske proizvodnje, normative. Obdobje, v katerem je možno ugotavljati dejanski dohodek, po normativih, vrste kmetijske proizvodnje in normative, bi določil Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano v soglasju z Republiško upravo za družbene prihodke.

V 52. členu so določene davčne oprostitve oziroma olajšave, ki jih občinske skupščine priznajo zavezancem zaradi elementarnih nezd in drugih izrednih dogodkov, zaradi česar je bil dohodek iz kmetijstva manjši kot tudi za zemljišča, katerih izkoriščanje je bilo omejeno z ukrepom prostojnega organa. Poleg tega so določene oprostitve in olajšave za zavezance iz hribovitih krajev z izredno slabimi pogoji

doseganja dohodka pod pogojem, da so zemljišča obdelana v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih. Posebej so določene socialne olajšave, ki se priznavajo le zavezancem, ki so zdravstveno zavarovani kot kmetje, ter združenim kmetom, ki so pokojninsko in invalidsko zavarovani na podlagi dohodkov iz kmetijstva in preživljajo mladoletne otroke oziroma otroke, ki so na rednem šolanju ter za delo nezmožne družinske člane, pod pogojem, da obdelujejo zemljišča v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih. Opuščene so določbe o olajšavah davka iz kmetijstva za kmete – borce NOV ter za lastnike zemljišč, katerih dohodek ne presega 500 din, ker naj se tudi z davčnim instrumentarijem zagotavlja smotrna obdelava zemlje in naj ne bi bil osebni status posameznika razlog za davčno olajšavo.

OBRAZLOŽITEV K OSNUTKU DOGOVORA O USKLAJEVANJU DAVČNE POLITIKE V LETU 1982

Skupščina občine KAMNIK za leto 1979, 1980 in 1981 ni pristopila k dogovoru o usklajevanju davčne politike. Poleg naše občine, k dogovoru za leto 1979 ni pristopilo še 5 občin, za leto 1980 4 in za leto 1981 ni pristopila k dogovoru le še občina Postojna.

Pri oblikovanju sklepov v zvezi s sprejemanjem dogovora za leto 1979 in 1980 se je izhajalo iz zaključkov javne razprave dokumentov o politiki razvoja občine v teh letih med katerimi je bilo tudi dogovorjeno, da se stopnje davkov ne spreminjajo.

Pri obravnavi osnutka dogovora za leto 1981 se je ocenila, da zviševanje kompenzacijske stopnje davka iz kmetijske dejavnosti od najmanj 5% na najmanj 10% ni v skladu s prizadevanji občine za razvoj kmetijstva in povečanje proizvodnje hrane. Obvezujoč pristop občin k uvedbi obdavčitve dohodkov iz kmetijstva po dejanskem dohodku pa je bil ocenjen kot preuranjen in je opozorjal na nujnost predhodne spremembe davčnih in drugih predpisov, ki vplivajo na zavezančeve obveznosti. Ker navedene pripombe pri pripravi predloga dogovora niso bile upoštevane, je skupščina sprejela sklep, da se k dogovoru ne pristopi.

Ne glede na dejstvo, da smo imeli v naši občini predpisane stopnje nižje od poprečja v SR Sloveniji smo uspeli zagotoviti več kot zadostna sredstva za financiranje splošne in dela skupne porabe na ravni občine.

Osnutek dogovora za leto 1982 bi v primeru sprejetja povzročil naslednje uskladitve oz. spremembe v občinskem odloku o davkih občanov ter odloku o občinskem posebnem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve:

1. Odlok o davkih občanov

– občina bi bila dolžna uvesti od osebnega dohodka delavcev po stopnji 0,50% (sedaj veljavna stopnja znaša 0,10%).

Dogovor za leto 1981 je omogočal sprejetje tega davka po stopnji do 0,50%. Od 60 občin v SR Sloveniji jih je uvedlo davek v najvišji možni višini 54, 2 občini po višji stopnji (Gornja Radgona 0,65%, Slovenske Konjice 0,75%), občina Jesenice davka ni uvedla, 3 občine pa so uvedle stopnje med 0,10% in 0,40%, (Kamnik 0,10%, Radovljica 0,15%, Slovenska Bistrica 0,40).

– stopnje davka od kmetijstva, ki se odmerja od katastrskega dohodka bi se v povprečju povečale za 40% in sicer, kolikor upoštevamo srednje vrednosti v predlaganih razponih (I skupina – 13%, II skupina 9%, III skupina 5%, ter IV skupina 2%). Povečanje stopenj bi bilo po posameznih skupinah v tem primeru naslednje: v I skupini za 44%, v II skupini za 50%, v III skupini za 25%, ter v zadnji skupini za 33%.

– dodatna kompenzacijska stopnja davka iz kmetijstva po kateri plačujejo davek zavezanci, ki se jim ne odmerja prispevek za zdravstveno zavarovanje kmetov, razen za kmete kooperante, ki so zdravstveno zavarovani kot osebe v delovnem razmerju bi se povečala od sedanjih 6% (v ostalih občinah znaša 10%) na 40%.

– za zavezance iz predhodne alineje bi se povečala dodatna stopnja davka na dohodke od gozda od sedanjih 24%, na 45%.

Za ostale zavezance ostanejo stopnje nespremenjene t. j. v višini 30%.

– dogovor bi zavezal občinsko skupščino da po dejanskem dohodku obdavči višje dohodke iz kmetijstva, ki niso oz. so le v manjšem obsegu zajete v katastrskem dohodku.

Vrste kmetijske proizvodnje iz katerih izvirajo dohodek bi bil pod pogojem izpolnitve določenih količinskih in vrednostnih cenov, obdavčen po dejanskem dohodku so našete v 7. členu dogovora,

– za zavezance, ki se po določbah zakona o kmetijskih zemljiščih ne štejejo za kmete in posedujejo več kot 0,50 ha gozdnih zemljišč se poveča stopnja davka od 0,60-kratnika na 1-kratnik katastrskega dohodka,

– povečala bi se stopnja davka na dobitke od iger na srečo od 10% na 15%.

2. Odlok o občinskem posebnem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve

– črtanje določila v tar. št. 1, ki je omogočalo občinskemu izvršnemu svetu odločiti o oprostitvah ali znižanju prometnega davka po splošni stopnji (3%) za prodajo proizvodov na sejmi in razstavah.

– uvedba posebnega občinskega davka od prometa novih ali rabljenih motornih koles s prostornino nad 125 ccm v višini 4%, če se prodaja izvrši v roku 2 let od prejšnje pridobitve.

Stopnje davkov iz kmetijskega področja naj bi bile v skladu z določili Zakona o podaljšanju rokov za določitev stopenj in osnov davkov za leto 1982 (Ur. list SRS št. 39/81) sprejete in objavljene do 31. 3. 1982, da bi veljale od 1. 1. 1982 dalje. Stopnje ostalih davkov, vključno z davkom od osebnega dohodka delavcev, pa začno veljati osmi dan po objavi in jih torej zgoraj navedeni zakon ne zajema.

V SR Sloveniji je bil za leto 1982, v skladu z resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana za obdobje 1981–1985 v 1982 letu, sprejet družbeni dogovor o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin. Omenjeni dogovor, poleg ostalih elementov, ki se nanašajo ne samo stopnjo rasti splošne porabe (stopnja rasti dovoljene porabe znaša 15,6%) na način in pogoje usmerjanja dela sredstev, ki presega dogovorjeno raven porabe v občinah, akontiranje teh obveznosti, itd., vsebuje tudi določila, ki se nanašajo na pogoje in način, ki so jih dolžne občine pri ugotavljanju celotnih izvirnih prihodkov upoštevati. Občine naj bi pri tem upoštevale naslednja izhodišča:

– davek od osebnega dohodka delavcev se upošteva po stopnji 0,50%,

– davki od občanov se upoštevajo v višini, ki bi jo bilo v posamezni občini možno doseči ob doslednem izvajanju dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1982 ob najmanj 95% izterjavi davkov (to so t. i. kalkulativni prihodki),

– drugi izvirni prihodki se upoštevajo v doseženi višini.

Kolikor bi posamezna občina dosegla manjše prihodke kot se bodo ugotovili po metodologiji se njena dovoljena poraba ustrezno zmanjša. V primeru, da naša občina ne bi sprejela dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1982 in s tem tudi delno povečanih stopenj davkov, ki so v predhodnem tekstu, navedeni, bi bili njeni prihodki bistveno nižji od tistih, ki bodo izračunani po metodologiji, kar bi pomenilo, da ne bi mogli v okviru dovoljene porabe ustrezno pokriti vseh potreb. Višina občinskega proračuna v letošnjem letu bi bila celo nižja od tiste iz preteklega, t. j. leta 1981, ko je po izvršenem rebalansu znašala v celoti 103.000.000 din. Vzrok za izpad dela prihodkov, bi bilo neupoštevanje predlaganega teksta dogovora.

Po oceni bi izpad znašal približno 11.300.000 din (7.300.000 din iz naslova davka od osebnega dohodka delavcev, ca 4.070.000 din iz naslova davka iz kmetijstva po katastrskem dohodku od negozdskih površin, ter razlika iz ostalih navedenih virov). Višina izpada bi bila še višja, če bo osnova za izračun kalkulativnih prihodkov od davka od osebnega dohodka delavcev izračunana za celo leto 1982 in ne od datuma uveljavitve dalje, in sicer še za 3.300.000 din.

Osnutek dogovora je bil obravnavan tudi na sestanku predstavnikov izvršnih svetov občinskih skupščin ljubljanske regije dne 18. 1. 1982, kjer je bil osnutek dogovora načelno sprejet z naslednjimi bistvenimi soglasno sprejetimi pripombami:

Ad 3. člen – 95% izterjavo davkov je nerealno pričakovati. Predlaga se, da se ta odstavek spremeni in predlaga novega. Nova stopnja naj bi bila poprečna stopnja dosežena v SR Sloveniji v letu 1981, povečana za 1 odstotek.

Ad 23. člen – v zadnjem stavku tega člana naj bi besede »izključno« nadomestili z besedo »predvsem«

– istočasno so bili usklajeni tudi predlogi novih davčnih stopenj, ki se nanašajo na obdavčevanje iz kmetijstva.

BELEŽKE:

